

Kohezní politika EU jako nástroj pro rozvoj vysokých škol v České republice

Kamila Vašinová

Bakalářská práce
2023



Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Kamila Vašinová
Osobní číslo: M20963
Studijní program: B0413A050024 Ekonomika a management
Specializace: Ekonomika a management veřejné správy a regionálního rozvoje
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Kohezní politika EU jako nástroj pro rozvoj vysokých škol v České republice

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Zpracujte teoretické poznatky týkající se Kohezní politiky Evropské Unie a financování vysokých škol.

II. Praktická část

- Zpracujte analýzu čerpání prostředků Kohezní politiky Evropské Unie v kontextu rozvoje vysokých škol.
- Proveďte řízené rozhovory se zástupci vysokých škol a dalšími aktéry rozvoje.
- Navrhněte doporučení pro efektivní využívání prostředků Kohezní politiky Evropské Unie v kontextu rozvoje vysokých škol.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tisková/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BAUN, Michael J. a Dan MAREK. *Cohesion policy in the European Union*. 1st ed. London: Palgrave, 2014, 257 s. ISBN 978-0-2303-0313-3.
HÁJEK, Oldřich a Jiří NOVOSÁK. *Kohezní politika v širších souvislostech*. 1. vyd. Žilina: Georg, 2010, 216 s. ISBN 978-80-89401-19-2.
MAREK, Daniel a Tomáš KANTOR. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal, 2009, 215 s. ISBN 978-80-8702-956-5.
ZAHRADNÍK, Petr. *Kohezní politika Evropské unie*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck. Beckova edice ekonomie, 2017, 614 s. ISBN 978-80-7400-527-5.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Filip Kučera**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Datum zadání bakalářské práce: **10. února 2023**
Termín odevzdání bakalářské práce: **19. května 2023**

L.S.

prof. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

doc. Ing. Petr Novák, Ph.D.
garant studijního programu

Ve Zlíně dne 10. února 2023

**PROHLÁŠENÍ AUTORA
BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE**

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s přípouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnaní případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

Jméno a příjmení:

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Práce pojednává o využití Kohezní politiky Evropské unie jako nástroje pro rozvoj vysokých škol v České republice. V práci dojde ke specifikaci nejen samostatného pojmu kohezní politika, ale i k charakteristice jednotlivých programových období, ve kterých je politika implementována. Praktická část práce zahrnuje podrobnou analýzu čerpání financí z kohezní politiky na veřejných vysokých školách a jejich následné porovnání mezi sebou. K tomu, aby školy mohly finance úspěšně čerpat je zapotřebí vytvořit kvalitní projektovou žádost. Faktorům, které tvorbu žádostí ovlivňují se věnuje druhá polovina praktické části práce. Na základě polostrukturovaných rozhovorů se zástupci vysokých škol autorka práce negativní faktory ovlivňující podávání projektových žádostí odhalila a navrhla vlastní doporučení pro zefektivnění celého procesu.

Klíčová slova: kohezní politika, veřejná vysoká škola, dotace, Evropská unie, strukturální a investiční fondy, vzdělávání.

ABSTRACT

The thesis discusses the use of the Cohesion Policy of the European Union as a tool for the development of universities in the Czech Republic. In the work, there will be a separate description concept of Cohesion Policy, but also the characteristics of the individual program periods in which the policy is applied. The practical part of the work includes a detailed analysis of the use of funds from the Cohesion Policy at public universities and their subsequent comparison with each other. In order for schools to be able to draw funds successfully, it is necessary to ensure a high-quality project application. The second half of the practical part of the work deals with the factors that influence the creation of project applications. Based on semi-structured interviews with representatives of universities, the author of the thesis revealed negative factors influencing the submission of project applications and proposed her own recommendations for streamlining the entire process.

Keywords: cohesion policy, public higher education, subsidies, European Union, structural and investment funds, education.

Ráda bych touto cestou poděkovala panu Ing. Filipu Kučerovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a jeho čas, který mi při konzultacích práce věnoval. Dále bych chtěla poděkovat všem respondentům za jejich ochotu a vstřícnost při poskytování rozhovorů.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 KOHEZNÍ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE	13
1.1 CÍLE KOHEZNÍ POLITIKY	13
1.2 PRINCIPY KOHEZNÍ POLITIKY	14
1.2.1 Princip programování a plánování	14
1.2.2 Princip partnerství	15
1.2.3 Princip adicionality (doplňkovosti)	15
1.2.4 Princip koncentrace	15
1.2.5 Princip motivování, hodnocení a transparentnosti	16
1.3 STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY EU	16
1.3.1 Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)	17
1.3.2 Evropský sociální fond (ESF)	17
1.3.3 Fond soudržnosti (FS)	17
1.3.4 Evropský námořní a rybářský fond (EMFF)	18
1.3.5 Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD)	18
1.4 ŘÍDÍCÍ ORGÁNY	18
2 KOHEZNÍ POLITIKA PRO PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2014–2020	19
2.1 PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2014–2020 NA ÚROVNI EVROPSKÉ UNIE	19
2.1.1 Strategické dokumenty	20
2.2 PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2014–2020 NA ÚROVNI ČESKÉ REPUBLIKY	20
2.2.1 Evropské strukturální a investiční fondy v ČR	21
2.2.2 Další fondy EU	21
2.2.3 Národní operační programy	21
2.2.4 Programy Evropské územní spolupráce	22
2.3 OPERAČNÍ PROGRAM VÝVOJ, VÝZKUM A VZDĚLÁVÁNÍ	22
2.3.1 Strategie programu	23
2.3.2 Prioritní osy OP VVV	24
2.3.3 Souhrn OP VVV	25
3 KOHEZNÍ POLITIKA PRO PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2021–2027	26
3.1 PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2021–2027 NA ÚROVNI EVROPSKÉ UNIE	26
3.1.1 Strategické dokumenty	26
3.1.2 Priority pro PO 2021-2027	26
3.1.3 ESI Fondy v PO 2021-2027	27
3.2 PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2021–2027 NA ÚROVNI ČESKÉ REPUBLIKY	28
3.2.1 Národní operační programy	28
3.2.2 Programy Evropské a územní spolupráce	29

3.3	OPERAČNÍ PROGRAM JAN AMOS KOMENSKÝ	29
3.3.1	Cíl OP JAK	30
3.3.2	Priority OP JAK	30
3.3.3	Strategické dokumenty pro OP JAK	31
4	TERCIÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ.....	32
4.1	CHARAKTERISTIKA TERCÍÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	32
4.2	TERCIÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ.....	32
4.3.1	Veřejné vysoké školy	34
4.3.2	Státní vysoké školy	34
4.3.3	Soukromé vysoké školy	35
II	PRAKTICKÁ ČÁST.....	36
5	ANALÝZA ČERPÁNÍ FINANČÍ VEŘEJNÝCH VYSOKÝCH ŠKOL Z OP VVV	37
5.1	FORMULACE PROBLÉMU	37
5.2	DRUH ANALÝZY	37
5.3	CÍL ANALÝZY	37
5.4	VÝBĚR VZORKU.....	37
5.5	METODA ZÍSKÁVÁNÍ DAT	38
5.6	PŘEDSTAVENÍ ANALYZOVANÝCH ŠKOL	38
6	VYHODNOCENÍ ANALÝZY	40
6.1	OPERAČNÍ PROGRAM VÝZKUM, VÝVOJ A VZDĚLÁVÁNÍ.....	40
6.2	POČET STUDENTŮ NA VYBRANÝCH VEŘEJNÝCH VYSOKÝCH ŠKOLÁCH	40
6.3	CELKOVÉ ZPŮSOBILÉ VÝDAJE NA PROJEKTY Z OP VVV	41
6.4	REALIZOVANÉ PROJEKTY Z OP VVV	43
6.5	PŘEPOČET CELKOVÝCH VÝDAJŮ PROJEKTŮ NA STUDENTA	44
6.6	POČET PROJEKTŮ V PRIORITYNÍCH OSÁCH	45
6.7	CELKOVÉ VÝDAJE OP VVV V KRAJÍCH.....	47
6.8	PŘEPOČET CELKOVÝCH VÝDAJŮ V KRAJI NA 1000 OBYVATEL.....	48
7	ZJIŠŤOVÁNÍ POSTOJŮ K FINANCOVÁNÍ Z PROSTŘEDKŮ KOHEZNÍ POLITIKY EU U VYBRANÝCH ZÁSTUPCŮ VEŘEJNÝCH VYSOKÝCH ŠKOL.....	49
7.1	FORMULACE PROBLÉMU	49
7.2	DRUH VÝZKUMU	49
7.3	CÍL VÝZKUMU	49
7.4	VÝBĚR VZORKU.....	50
7.5	METODA ZÍSKÁVÁNÍ DAT	50
7.6	PŘEDSTAVENÍ RESPONDENTŮ	50

8	VYHODNOCENÍ ROZHOVORŮ	52
9	DOPORUČENÍ PRO ZEFEKTIVNÍ PROCESU ČERPÁNÍ DOTACÍ.....	64
9.1	DOPORUČENÍ PRO POSKYTOVATELE	64
9.2	DOPORUČENÍ PRO ŽADATELE.....	65
	ZÁVĚR	67
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	69
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	76
	SEZNAM GRAFŮ	79
	SEZNAM TABULEK.....	80
	SEZNAM PŘÍLOH.....	81

ÚVOD

Kohezní politika je součástí politik Evropské unie, která napomáhá ke snižování regionálních disparit, přispívá k rozvoji členských států a investuje do mnoha odvětví napříč celou Evropou. Autorka se rozhodla zaměřit na investice do rozvoje výzkumu, vývoje a vzdělávání v České republice a bude se specificky věnovat vzdělávání terciálnímu. Důvodem výběru takového zaměření je podle ní důležitost vzdělanosti českého národa, díky které budou moci občané maximalizovat nejen svůj potenciál, ale i potenciál celé České republiky. Faktem je, že vzdělanější státy dosahují větší konkurenceschopnosti a navyšují tak i své šance úspěchu na mezinárodních trzích.

Proto se teoretická část nejprve zabývá obecným popisem kohezní politiky jako takové, jejími cíli, principy a v neposlední řadě i fondy, které se pro implementaci politiky využívají. Dále se teoretická část věnuje jednotlivým programovým obdobím. V práci dojde k popisu posledních dvou programových období, a to jak na úrovni České republiky, tak i na úrovni Evropské unie. Okrajově jsou zde charakterizovány i programy využívané v České republice a z povahy práce se detailněji rozeberou programy zaměřené na financování vývoje, výzkumu a vzdělávání. Závěr teoretické části je věnován stručnému popisu terciálního vzdělávání.

Ke zjištění současného stavu čerpání financí z fondů Evropské unie na veřejných vysokých školách se v praktické části zhotoví analýza a následně se jednotlivé školy porovnají mezi sebou. Součástí praktické části budou i vyhodnocené polostrukturované rozhovory se zaměstnanci veřejných vysokých škol, které jsou zaměřeny především na postupy vypracování a podávání projektových žádostí.

V návaznosti na polostrukturované rozhovory, pomocí zjištěných informací, dojde k návrhu praktických doporučení, která přinesou nový náhled na problematiku zpracovávání žádostí o dotace a představí možnosti pro efektivnější čerpání podpory z fondů Evropské unie.

Finance, které mohou vzdělávací instituce díky kohezní politice získat jsou podle autorky skvělou příležitostí pro rozvoj nejen samostatných škol, ale i vzdělávacího systému v České republice jako celku.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

V bakalářské práci si autorka stanovila tři cíle. Prvním cílem práce je vysvětlit základní pojmy spojené s Kohezní politikou Evropské unie a její implementací v České republice v oblasti výzkumu, vývoje a vzdělávání. Druhým cílem je podrobně analyzovat čerpání financí z operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání za období 2014-2020 na veřejných vysokých školách v České republice. Třetím a posledním cílem je navrhnout doporučení pro efektivní čerpání financí z evropských strukturálních a investičních fondů.

Pomocí literární rešerše bude naplněn první cíl práce. Do rešerše budou zahrnuty jak české, tak i zahraniční zdroje. Většina informací bude čerpána ze zdrojů internetových, v práci se však objeví i literatura z univerzitní knihovny.

Analýza čerpání financí bude provedena pomocí tabulkového a grafického zpracování informací o čerpání veřejných vysokých škol z operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání dostupných na webových stránkách operačního programu. Jednotlivé výstupy škol poté budou porovnávány, přičemž každý výstup bude i náležitě okomentován a zhodnocen. U porovnání veřejných vysokých škol mezi sebou, aby nedocházelo ke zkreslení z důvodu rozdílných velikostí, dojde k přepočítání jednotlivých výsledků na jednotku studenta. Stejný postup bude zvolen i v případě porovnávání čerpání dotací v jednotlivých krajích s rozdílem použití přepočtu na 1000 obyvatel. Informace pro vytvoření přepočtu budou čerpány z Českého statistického úřadu a výročních zpráv veřejných vysokých škol. Analýzou bude naplněn druhý cíl práce.

Ke splnění třetího cíle bude využita forma kvalitativního výzkumu v podobě případové studie se zvolenou metodou polostrukturovaných rozhovorů. Rozhovory budou vedeny se zaměstnanci vybraných veřejných vysokých škol. Při zpracování rozhovorů bude v některých bodech použita i metoda kódování, kde bude vymezena četnost odpovědí na tázanou otázku. Pro ověření úspěšnosti kvalitativního výzkumu bude definována i výzkumná otázka: Jak zefektivnit proces žádosti o dotace?

Výstupem polostrukturovaného rozhovoru budou vlastní doporučení pro zefektivnění procesu čerpání dotací. Tato doporučení budou navržena na základě zjištěných informací z vyhodnocených rozhovorů a tímto výstupem bude zodpovězena i předem stanovená výzkumná otázka.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 KOHEZNÍ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE

Kohezní politiku lze definovat mnoha různými způsoby, počínaje cíli politiky a jejími účely. Právě účely byly tradičně formovány jako propagace konvergence neboli tendence zaostalých ekonomik dohánět ekonomiky rozvinuté. Definovat ji lze taky jako redukci ekonomických disparit mezi členy Evropské unie (dále EU) a jejich regiony. Díky kohezní politice může EU realizovat předem stanovené cíle, a to prostřednictvím plánovaných investic skrze strukturální fondy, které jsou zaměřeny převážně na členské státy disponující méně rozvinutými regiony. Těmito investicemi usiluje nejen o účinnější podporu hospodářského rozvoje, ale i o dosahování strukturálních transformací podporující růst. (Baun a Marek, 2014)

To však neznamená, že regiony, které disponují lepším hospodářským růstem, nemají z kohezní politiky žádné příjmy. Skrze investice do regionů zaostalých se v těchto oblastech rozvíjí ekonomické aktivity, a dochází tak ke vzniku dalších trhů určených pro nabídku výrobků z regionů prosperujících. Narůstá taktéž poptávka po nově vzniklých technologiích a know-how, které jim prosperující regiony mohou poskytnout, a rozšířit tak působnost svého trhu. (Marek a Kantor, 2009)

Od roku 2006 připadl Kohezní politice EU však i další úkol. Přispívat a podporovat širší hospodářský růst a konkurenceschopnost související se strategickými cíli EU. V důsledku toho jsou momentálně výdaje na kohezní politiku úzce spjaty s cíli střednědobé hospodářské strategie EU. Nejprve byla ovlivněna Lisabonskou strategií na období 2000 až 2010, jejímž cílem bylo především konkurenceschopnost a dynamická znalostní ekonomika. Poté následovala strategie Evropa 2020 na podporu inteligentního, udržitelného a inkluzivního růstu. Přestože tedy hospodářský růst a konvergence zůstává hlavním cílem kohezní politiky, nyní sledovaná i agendou Unie pro růst konkurenceschopnosti skrze cílené investice, které se soustředí na strategické priority EU. (Baun a Marek, 2014)

Tato politika byla poprvé vytvořena koncem 80. let 20. století a následovala tak ratifikaci strategického posuzování vlivů na životní prostředí (SEA). (Baun a Marek, 2014)

1.1 Cíle kohezní politiky

Aby Regionální politika EU dosáhla rozvojových cílů, je třeba se zaměřit na tři zásadní územní oblasti při maximalizaci zisků evropské integrace:

- Naplnit potenciál rozvoje zaostávajících regionů.

- Zajistit přizpůsobení na úrovni regionální při zvyšování zaměstnanosti a konkurenceschopnosti v návaznosti „nízkouhlíkové“ ekonomiky.
- Zabývat se odstraňováním přeshraničních bariér a překážek integrace.

Regionální politika EU musí zabezpečovat i aktivnější konvergenci skrze sociální a ekonomické integrace a širší propojenost v návaznosti na jednotný vnitřní trh. Aby dosahovala těchto cílů, je třeba se zaměřovat na identifikaci tržních selhání. Jejím cílem je také poskytovat regionům možnosti zcela využívat svůj potenciál rozvoje v souvislosti s ekonomickou integrací EU. (Zahradník, 2017)

1.2 Principy kohezní politiky

Politika se vyvíjela a formovala již od svého počátku a stejnými změnami prošly i její principy a zásady, které jsou pro kohezní politiku jejím stavebním kamenem. Proto si autorka myslí, že je důležité je v její práci zmínit. (Zahradník, 2017)

1.2.1 Princip programování a plánování

Tento princip značí, že subvence, směřující v prospěch zvyšování socio-ekonomické míry vyspělosti méně rozvinutých regionů, se provádí v návaznosti na programové dokumenty, které se zpracovávají v příslušném období, zpravidla na více let. Tyto programové dokumenty zároveň pokrývají zaměření na více oborů. Zpočátku vývoje kohezní politiky se prostředky alokovaly na konkrétní izolované projekty. V současné podobě kohezní politiky je tomu však jinak a prostředky se primárně alokují na jednotlivé programy. Tento přístup zakládá, že strategie, které jsou plánované na předem stanovené období, musí splňovat delší časovou platnost. Proto podpora plynoucí z politiky má podobu střednědobých opatření, nikoliv krátkodobých. Vzhled programových dokumentů se mění každé programové období, a to jak název, tak i obsah samotného dokumentu. V období 2014–2020 to byla Dohoda o partnerství a Společenský strategický rámec. (Zahradník, 2017)

Ideální programování se rozkládá do dvou fází. V primární fázi Evropská komise vymezí všeobecnou strategii. Tato strategie zahrnuje nejruznější sociální, ekonomické a teritoriální oblasti. Oblasti jsou vymezeny jak na úrovni národní, tak i na úrovních transnacionálních, přičemž se identifikují priority nejen členských států, ale i priority komunitárního zájmu. To pomůže určit, jak se prostředky budou v daném období alokovat. V sekundární fázi bude programování decentralizováno na optimální stupeň, například městskou, regionální nebo transnacionální. (Zahradník, 2017)

Pro regiony, které patří do skupiny zaostalých regionů je princip integrovaného programování nejvýznamnějším prostředkem pro získávání příznivých výsledků v oblasti hospodářského, teritoriálního a sociálního rozvoje. (Zahradník, 2017)

1.2.2 Princip partnerství

Tato zásada zakládá, že vybrané projekty neodrážejí pouze názory vlády členského státu, nýbrž že se na zpracování programů, jejich efektivního plnění a hodnocení účastní společně s vládou i sociální a ekonomičtí partneři, zástupci univerzit, zástupci nevládního a neziskového sektoru a regionální a místní subjekty apod. (Zahradník, 2017)

K tomu, aby program vznikl je potřeba připravované návrhy, uvnitř jednotlivých států, do hloubky prokonzultovat jak s veřejností, která je zainteresovaná, tak i s relevantními subjekty. Výsledkem jsou tak programy, které vznikly na základě sdílení nejrůznějších názorů. (Zahradník, 2017)

Po posílení principu partnerství a principu programování, které jsou spojovány se zesilováním kontroly a implementováním kontrolních mechanismů, se dostavila nutnost kohezní politiku decentralizovat. Decentralizace proběhla obzvláště ve fázi výběru projektu, kdy se pravomoc přesunula na stupeň členských států. Díky decentralizaci se posílily kompetence místních a regionálních orgánů a autorit. (Zahradník, 2017)

1.2.3 Princip adicionality (doplňkovosti)

Tento princip je založen na vědomí, že zdroje EU jsou poskytovány v oblastech primárního zájmu daného členského státu, jeho regionů a průmyslu. Členské státy, které zdroje od EU přijímají musí proto poskytnout alespoň určitou částku finančních zdrojů na zafinancování projektu. Součástí principu adicionality je i implementace testu adicionality, který ověřuje, zda členské státy záměrně a účelově nesnížily výši výdajů z vlastních zdrojů v jedné oblasti s úmyslem, že na danou oblast použijí výhradně zdroje z fondů EU dostupné pro region. Výjimky jsou možné pouze ve výjimečně naléhavých případech, jako je vážná hospodářská krize. Zdroje EU tedy pouze doplňují národní zdroje, nesmějí je nahrazovat (v některých případech však převažují, zejména v méně rozvinutých regionech). (Zahradník, 2017)

1.2.4 Princip koncentrace

Hlavním cílem tohoto principu je prostředky plynoucí z politiky soudržnosti, koncentrovat do regionů, které tyto prostředky nejvíce potřebují nebo do regionů, které vykazují zásadní

problémy a zajistit tak redukci disparit mezi regiony. Prakticky se tento princip naplňuje skrze formulace cílů politiky. (Hájek a Novosák, 2010)

Současně by měly být finanční prostředky využity na projekty přinášející maximální užitek. Koncentrace však není jen o tom, kam se prostředky budou investovat. Základní jednotkou koncentrace jsou operační programy (dále OP), nevztahuje se tedy k jednotlivým projektům. Hlavním důvodem je požadavek, aby OP byly ucelené, komplexní a žádoucí dosahovaný efekt se vztahoval právě k nim. (Zahradník, 2017)

1.2.5 Princip motivování, hodnocení a transparentnosti

Tento princip se zaměřuje na to, jak bylo s investovanými zdroji nakládáno. Cílem této zásady je snaha vyžít zdroje od EU tak, aby byly maximálně efektivní a zároveň, aby se tato efektivita dala snadno prokazovat. Způsobů, jak projekty hodnotit existuje mnoho a spadá do nich hodnocení monitorovacích orgánů ex-ante (předběžné hodnocení), interim (průběžné hodnocení) a ex-post (po ukončení realizace). (Marek a Kantor, 2009)

Za hodnocení můžeme také považovat proces při výběru projektů z mnoha příchozích žádostí. Podmínkou nezávislosti, účinnosti a transparentnosti hodnocení je přísné vymezení toho, jak budou mít hodnotící orgány rozdělené kompetence, a jak se budou vzájemně oddělovat. (Zahradník, 2017)

1.3 Strukturální a investiční fondy EU

Investice, díky kterým je politika provozována, aplikujeme prostřednictvím naprogramovaného užití strukturálních a investičních fondů (dále ESI fondů). Nejdůležitějšími fondy jsou Evropský fond pro regionální rozvoj (dále ERDF), Evropský sociální fond (dále ESF) a Fond soudržnosti (dále FS). (Baun a Marek, 2014)

O tom, jak budou finance do strukturálních fondů rozdělovány a jaká část připadne na financování kohezní politiky se rozhoduje jednáním mezi členskými státy EU. Jednání jsou zaměřená především na rozdělení financí do víceletých rozpočtů a finančních rámců. Tato jednání probíhají na základě rozpočtových návrhů Komise. Od ratifikace Lisabonské smlouvy v roce 2009 musí výsledek schvalovat i Evropský parlament. (Baun a Marek, 2014)

Pravidla pro to, jak budou fondy ve víceletém období využívány, pro jaké prioritní cíle, jaká budou geografická kritéria a pravidla, jak budou strukturální fondy fungovat jsou stanovena v souboru o mezivládním jednání, a to na základě návrhů Komise, které jsou úzce spjaty s jednáním o rozpočtu. Na základě těchto jednání je výsledkem dohoda o souboru formálních

„regulací“ pro strukturální fondy. V rámci legislativního procesu EU musí však dohodu schválit taktéž Evropský Parlament. (Baun a Marek, 2014)

1.3.1 Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)

ERDF byl založen již v roce 1972, avšak svoji funkci začal naplňovat až od roku 1975. Integrace do Regionální politiky EU nastala v roce 1988 a význam tohoto fondu se tak neustále zvyšoval. To, jak ERDF bude fungovat ovlivňuje „nařízení o Evropském fondu regionálního rozvoje“, které přímo určuje oblast působnosti fondu, jeho úlohu a jak budou podporovány veřejné a soukromé investice na pomoc odstranění regionálních disparit mezi členskými státy v celé EU. (Marek a Kantor, 2009)

ERDF v současnosti podporuje zejména projekty orientované na regionální rozvoj, značnější konkurenceschopnost, hospodářské změny a v rámci EU i územní spolupráci. Do priorit financování z tohoto fondu spadá výzkum, ochrana životního prostředí, inovace a podstatný úkol mají i investice do infrastruktur, hlavně v zaostalejších regionech. (Marek a Kantor, 2009)

1.3.2 Evropský sociální fond (ESF)

Nejstarším fondem z ESI fondů je právě ESF. Byl založen v návaznosti na Římskou smlouvu a v dnešní době je využíván jako hlavní nástroj pro politiku zaměstnanosti a sociální politiku EU. (Marek a Kantor, 2009)

Projekty, které ESF podporuje, jsou neinvestiční, např. rekvalifikace nezaměstnaných, mládež, děti, specifické programy věnované lidem se zdravotními indispozicemi, etnické menšiny a skupiny obyvatel, které jsou znevýhodněné, vytváří inovativní školící projekty pro zaměstnance apod. (Informace o fondech, ©2023)

1.3.3 Fond soudržnosti (FS)

FS byl ustanoven Maastrichtskou smlouvou (v článku 130a) již v roce 1993. V tomto období se členské státy potýkaly s problémy, které souvisely s počátkem hospodářské měnové unie a FS měl členskými státy pomoci se s problémy vyrovnat. FS je fondem investičním, nikoli strukturálním. (Marek a Kantor, 2009, str.30)

FS je určen pro podporu chudších a zaostalejších států EU. Toto je hlavní rozdíl v porovnání s ERDF a ESF, které se zaměřují primárně na regiony, a ne na stát jako celek. K tomu, aby státy mohly z fondu čerpat je zapotřebí naplnění podmínek, a to mít nižší hrubý národní

produkt (dále HNP) než 90 % průměru Evropské unie a realizovat program „hospodářské konvergence“. (Nalejvačová, © 2005-2022)

FS spolufinancuje infrastrukturní projekty velkých rozměrů v oblastech transevropských dopravních sítí (silnice I. třídy, dálnice, železnice, námořní a leteckou dopravu, vodní dopravu, městskou dopravu apod.) a životního prostředí. Dále se snaží zajistit, aby podporované státy dosahovaly rozpočtové stability, aniž by bylo zapotřebí omezovat investice, které jsou nutné v již zmíněných oblastech. (Nalejvačová, © 2005-2022)

1.3.4 Evropský námořní a rybářský fond (EMFF)

Evropský námořní a rybářský fond (dále EMFF) je peněžní nástroj na pomoc rybolovu a je jednou ze součástí společné rybářské politiky EU. Přispívá projektům, které napomáhají zlepšit konkurenceschopnost a také chránit životní prostředí. Podporuje aktivity zaměřující se nejen na mořský rybolov, ale i na rybolov vnitrozemský, napomáhá modernizovat plavidla, zlepšovat akvakulturu, modernizovat zpracovatelský průmysl apod. (Evropský námořní a rybářský fond, ©2023)

1.3.5 Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD)

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (dále EAFRD) je kapitálový nástroj využívaný v rámci podpory rozvoje venkova. EAFRD je jedním z mnoha prvků společné zemědělské politiky EU a finanční nástroje fondu se využívají k posílení konkurenceschopnosti v oblasti lesnictví a zemědělství a ke zkvalitnění životního prostředí, krajiny, a i života na venkově. (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, ©2023)

1.4 Řídící orgány

Řídící orgány v politice soudržnosti jsou odpovědné za efektivní, účelné a rozvážné řízení a za realizaci programů, schválených v daném členském státu v souladu se zásadami řádného finančního řízení. Touto funkcí mohou být pověřeny orgány celostátní, regionální, ale i lokální orgány veřejné správy. Činnosti, které orgány vykonávají musí být v souladu s čl. 72 obecného nařízení. (Řídící orgán, ©2023)

2 KOHEZNÍ POLITIKA PRO PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2014–2020

2.1 Programové období 2014–2020 na úrovni Evropské unie

Na politiku soudržnosti EU bylo v programovém období (dále PO) 2014–2020 rozčleněno zhruba 351,8 mld. €, což činilo bezmála jednu třetinu celkového rozpočtu EU (tento rozpočet byl ve výši 1 082 mld. € a podporoval další evropské politiky jako je zemědělství, vnější vztahy, výzkum apod.) (Úvod do politiky soudržnosti EU pro období 2014-2020, 2014)

Pro toto období byly v EU vymezeny dva hlavní cíle politiky soudržnosti:

1. *„Investice pro růst a konkurenceschopnost; (97,6 % rozpočtu)*
2. *„Evropská územní spolupráce.“ (2,4 % rozpočtu) (Regionální politika 2014-2020, ©2005-2022)*

Jak již bylo zmíněno v úvodu práce, kohezní politika musí sledovat i strategické cíle EU. V PO 2014–2020 bylo určeno 11 tematických cílů, které pomohou naplnit stanovené cíle pro strategii Evropa 2020. Jedná se o tyto cíle:

1. *„Posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací;*
2. *Zlepšení přístupu, využití a kvality informačních a komunikačních technologií;*
3. *Zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, odvětví zemědělství (v případě EAFRD) a odvětví rybářství a akvakultury (v případě EMFF);*
4. *Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích;*
5. *Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik;*
6. *Zachování a ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů;*
7. *Podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách;*
8. *Podpora udržitelné zaměstnanosti, kvalitních pracovních míst a mobility pracovních sil;*
9. *Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě a diskriminaci;*
10. *Investice do vzdělávání, odborné přípravy a odborného výcviku k získávání dovedností a do celoživotního učení;*

11. *Posilování institucionální kapacity veřejných orgánů a zúčastněných stran a přispívání k účinné veřejné správě.* “ (Jaké jsou tematické cíle ESI fondů a kolik jich je?, ©2023)

Tematické cíle byly zainvestovány z ESI fondů. ERDF přispíval k naplnění všech 11 tematických cílů, i když jeho největší prioritou byly cíle 1-4. Hlavní předností ESF byly cíle 8-11. Tento fond ovšem podporoval i cíle 1-4. FS investoval do cílů 4-7 a taky do cíle 11. EAFRD a EMFF se zaměřují na cíl 3. (Úvod do politiky soudržnosti EU pro období 2014-2020, 2014)

2.1.1 Strategické dokumenty

Společný strategický rámec

Pro PO 2014-2020 představuje Společný strategický rámec (dále SSR) novou formu pro koordinaci kohezní politiky, která by měla být v součinnosti s ostatními relevantními dokumenty vztahující se k rozdělování zdrojů EU. ESI fondy by v PO 2014-2020 měly být v harmonii se strategií Evropa 2020 i se zásadními projevy hospodářsko-politické koordinace z let 2009-2013. SSR vymezil pro ESI fondy již zmíněných 11 tematických cílů na které se ESI fondy v tomto období soustředily. (Zahradník, 2017)

Dohoda o partnerství

Dohoda o partnerství (DP) je klíčovým strategickým dokumentem pro PO 2014-2020 a nahrazuje tak Národní strategický referenční rámec a Národní rozvojový plán z minulých období. Zpracovat DP je povinnost pro každý členský stát, který se chce v PO 2014-2020 podílet na kohezní politice a čerpat z ESI fondů. DP se vypracovává na základě komunikace jednotlivých členských států s Evropskou komisí. V PO 2014-2020 musely všechny DP obsahovat opatření pro zajištění shody se strategií Evropa 2020 a opatření efektivního využití ESI fondů. (Zahradník, 2017)

2.2 Programové období 2014–2020 na úrovni České republiky

V tomto PO bylo pro Českou republiku (dále ČR) vyčleněno z ESI fondů téměř 25,8 mld. €. Aby mohla tyto prostředky bez problémů čerpat, musela být uzavřena DP, kde se stanovily národní rozvojové priority. K naplňování těchto priorit slouží jednotlivé programy, prostřednictvím kterých se prostředky s ESI fondů čerpají. Programy rozdělujeme na tematické oblasti (v tomto PO 10 tematických programů) a programy Evropské územní spolupráce. (Programové období 2014-2020, ©2023)

2.2.1 Evropské strukturální a investiční fondy v ČR

V PO 2014-2020 disponuje ČR pěti ESI fondy, které jsou jejím zdrojem financování pro jednotlivé programy. Jedná se o již zmiňované fondy. (Abeceda fondů EU 2014-2020, 2015)

Tabulka 1 ESI fondy v ČR (vlastní zpracování pomocí: Abeceda fondů EU 2014-2020, 2015)

Název ESI fondů	Alokace v ČR (v €)
Fond soudržnosti (FS)	6,25 mld.
Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)	11,94 mld.
Evropský sociální fond (ESF)	3,43 mld.
Evropský námořní a rybářský fond (EMFF)	0,03 mld.
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD)	2,3 mld.
Alokace ESI fondů celkem	23,9 mld. €

2.2.2 Další fondy EU

Vedle ESI fondů stojí v PO 2014-2020 taky řada komunitárních programů, díky kterým lze financovat spousta dalších projektů. Výše spolufinancování od EU se u komunitárních programů pohybuje v rozmezí 40-75 %. Příjemci těchto fondů mohou být soukromé i veřejné subjekty z celé EU. Mezi tyto fondy řadíme: Horizont 2020, Evropa pro občany, Erasmus+, Kreativní Evropa, COSME, CEF, LIFE, Práva a občanství, Zdraví pro růst a EaSI. (Abeceda fondů EU 2014-2020, 2015)

2.2.3 Národní operační programy

V PO 2014-2020 bylo vládou a Evropskou komisí schváleno 10 Národních operačních programů, jejich názvy, řídicí orgány a celkové alokace naleznete v tabulce č. 2.

Tabulka 2 Základní informace k Národním operačním programům v PO 2014-2020 (vlastní zpracování pomocí: Programy, ©2023)

Operační program	Řídicí orgán	Alokace (v €)
Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost	Ministerstvo průmyslu a obchodu	4,09 mld.

Operační program Zaměstnanost	Ministerstvo práce a sociálních věcí	2,15 mld.
Operační program Doprava	Ministerstvo dopravy	4,56 mld.
Operační program Životní prostředí	Ministerstvo životního prostředí	2,79 mld.
Integrovaný regionální operační program	Ministerstvo místního rozvoje	4,76 mld.
Operační program Praha – pól růstu	Hlavní město Praha	0,2 mld.
Operační program Technická pomoc	Ministerstvo pro místní rozvoj	0,21 mld.
Operační program Rybářství	Ministerstvo zemědělství	0,03 mld.
Program rozvoje venkova	Ministerstvo zemědělství	2,31 mld.
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělání	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	2,77 mld.

2.2.4 Programy Evropské územní spolupráce

Evropská územní spolupráce (dále INTERREG) je aktivitou EU. K tomu, aby se mohl použít tento program je zapotřebí účasti dvou a více členských zemí. Programy jsou děleny podle zaměření na tři dílčí části.

Část A se soustředí na **přeshraniční** spolupráci, přičemž napomáhá kooperaci mezi regiony a státy co spolu sousedí.

Část B se soustředí na **národní** spolupráci a podporuje regiony ovlivněné totožnými zeměpisnými podmínkami.

Část C se soustředí na **meziregionální** spolupráci, přičemž napomáhá regionům po celé EU.

V ČR bylo na programy INTERREG alokováno 1,6 mld. €. (Abeceda fondů EU 2014-2020, 2015)

2.3 Operační program Vývoj, výzkum a vzdělávání

Práce je zaměřená na podporu vývoje, výzkumu a vzdělávání, proto budou programy věnující se tomuto tématu rozebrány podrobněji. Dle autorky jsou tyto programy skvělou

možností pro financování terciálního vzdělávání v ČR. V PO 2014-2020 to byl operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (dále OP VVV).

Řízení průběhu tohoto OP spadá pod kompetence Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále MŠMT). Do OP VVV bylo v PO 2014-2020 alokováno bezmála 2,77 mld. € a na financování OP se podílely dohromady fondy ERDF a ESF. (Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání, ©2023)

V předchozím PO 2007-2013 byly investice do vzdělávání vývoje a výzkumu rozděleny do dvou různých programů – OP Vzdělání pro konkurenceschopnost a OP Výzkum a vývoj pro inovace. V novém PO se tyto dva programy sloučily v jeden a vznikl OP VVV. (Operační program Výzkum, vývoj a vzdělání, ©2017)

2.3.1 Strategie programu

Cílem OP VVV je zajistit posun ČR k národnímu hospodářství, které bude založeno na motivovaném, vzdělaném a kreativním lidském kapitálu a na dosahování významných výsledků ve výzkumu a jejich následné aplikaci. Za těchto předpokladů bude moci ČR dosahovat vyšší konkurenceschopnosti na svém i mezinárodním území. OP VVV tak přispěje k naplnění jednoho z 11 tematických cílů odvozených ze Strategie Evropa 2020, a to prioritě „*inteligentní růst*“. OP VVV není však zaměřen pouze na jednu prioritu ze Strategie Evropa 2020, nýbrž cílí i na naplnění priority „*růst podporující začlenění*“ tím, že dává velký důraz na propojení vzdělání a trhu práce. (Operační program Výzkum, vývoj a vzdělání, ©2017)

Klíčový princip, který byl zvolen pro OP VVV zní: „*Rozvoj lidských zdrojů pro znalostní ekonomiku a udržitelný rozvoj v sociálně soudržné společnosti*“. Tento princip podporují intervence v rámci několika vymezených prioritních os. Oblasti podpory zmíněných intervencí obsahují:

- a) „*Podporu rovnosti přístupu ke kvalitnímu vzdělávání.*
- b) „*Rozvoj kompetencí pro trh práce a dlouhodobé potřeby společnosti.*
- c) „*Posílení kapacit pro kvalitní výzkum a jeho přínos pro společnost.*“ (Operační program Výzkum, vývoj a vzdělání, ©2017)

Intervence nereagují pouze na strategii Evropa 2020, ale reagují i na doporučení evropských a nadnárodních strategických dokumentů. (Operační program Výzkum, vývoj a vzdělání, ©2017)

2.3.2 Prioritní osy OP VVV

OP VVV je rozdělen do tří hlavních prioritní os a je jedné vedlejší prioritní osy.

Prioritní osa 1: Posilování kapacit pro kvalitní výzkum (dále PO1)

Cíle PO1 směřují k tvorbě vhodných podmínek pro dosahování skvělé úrovně výzkumu v porovnání s ostatními státy, zároveň se zaměřuje i na rozvoj spolupráce, tvorbu vhodného prostředí pro výzkumníky a kvalitní řízení samotného výzkumu. (Operační program Vývoj, výzkum a vzdělávání, 2021)

V českém výzkumu se objevují značné nedostatky a PO1 na tyto negativní faktory reaguje a snaží se je minimalizovat. Jedná se především o vybavenost výzkumných center, jejich podmínek pro vzdělávání nových generací a zapojení výzkumníků do spolupráce jak mezinárodní, tak i spolupráce soukromého a veřejného sektoru. Tyto nedostatky jsou v PO1 dále řešeny pomocí čtyř vymezených specifických cílů. (Operační program Vývoj, výzkum a vzdělávání, 2021)

Prioritní osa 2: Rozvoj vysokých škol a lidských zdrojů pro výzkum a vývoj (dále PO2)

PO2 je naprogramována tak, aby naplňovala dvě priority ze Strategie Evropa 2020 spadající pod tematický cíl 10. Tato osa cílí zásadně k aplikaci opatření pro zkvalitnění výsledků vysokoškolských institucí. Pro zvýšení kvality se použijí opatření orientovaná na zvýšení relevance vysokoškolských studií na trhu práce a na požadavky společnosti. PO2 se taky zaměřuje na rozvoj lidského kapitálu v oblasti výzkumu a vývoje s čímž je spojeno zkvalitnění podmínek pro vzájemné propojení výuky a výzkumu. (Operační program Vývoj, výzkum a vzdělávání, 2021)

PO2 byla dále rozdělena do dvou investičních priorit, přičemž každá investiční priorita má své specifické cíle. (Operační program Vývoj, výzkum a vzdělávání, 2021)

Prioritní osa 3: Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání (dále PO3)

PO3 můžeme rozdělit na tři hlavní priority. První prioritou je vzdělání na excelentní úrovni prostupující všemi stupni vzdělávání s cílem podporovat schopnosti všech žáků rozvíjet svůj potenciál po celý život. Druhou prioritu můžeme specifikovat jako rozvoj zásadních kompetencí. Pod to řadíme např. komunikaci v mateřském jazyce, matematickou gramotnost, komunikaci v cizím jazyce, schopnost učit se apod. Třetí prioritní osa se soustředí na efektivitu a kvalitu vzdělávání, jejich zlepšení a odbornou přípravu s důrazem

na zvýšení relevance na trhu práce a ve společnosti. PO3 je taktéž rozdělena a tři investiční priority a dále na specifické cíle. (Operační program Vývoj, výzkum a vzdělávání, 2021)

Prioritní osa 4: Technická pomoc (dále PO4)

PO4 je primárně financována z alokace pro méně rozvinuté regiony a doplněna z alokace pro více rozvinuté regiony. Toto rozdělení je aplikováno z důvodu potřeby poskytovat pomoc na administraci celého OP VVV. PO4 je v OP VVV obsažena zejména z důvodu zefektivnění administrace programu, jeho publicity a informovanosti o programu. (Operační program Vývoj, výzkum a vzdělávání, 2021)

2.3.3 Souhrn OP VVV

OP VVV je již téměř ukončen, a proto se autorka rozhodla do práce zahrnout i krátký souhrn toho, co se v PO 2014-2020 díky OP VVV podařilo dosáhnout.

Tabulka 3 Souhrn OP VVV (vlastní zpracování pomocí: NoVVVinky, 2022)

Počet vyhlášených výzev celkem	76 výzev
Počet podpořených projektů celkem	20 955 projektů
Finanční prostředky podpořených projektů (v Kč)	98 753 543 468,53 Kč
Počet podpořených projektů v PO1	252 projektů
Počet podpořených projektů v PO2	561 projektů
Počet podpořených projektů v PO3	20 105 projektů

3 KOHEZNÍ POLITIKA PRO PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2021–2027

3.1 Programové období 2021–2027 na úrovni Evropské unie

S novým obdobím přichází i nová kohezní politika. EU se na politiku soudržnosti začala dívat jiným pohledem, a to lze vidět i v nově stanovených hlavních prioritách. Zatímco v předchozím PO byly priority vymezeny pomocí 11 tematických cílů v PO 2021-2027 se priority zúžily do 5 kategorií. Ke zjednodušení politiky došlo taky u ESI fondů. Nová regionální politika přichází s jednotným pravidlem pro osm fondů, které se budou v tomto období využívat. Změny přináší zejména snadnější a častější hlášení, menší kontroly programů a rychlejší dodání financí. Nová Kohezní politika EU si taky vymezila cíle v oblasti klimatu, do kterých bude v PO investovat. V PO 2021-2027 se klade důraz i na decentralizaci kompetencí při správě fondů, která doporučuje přenést rozhodovací pravomoci na místní, městské a územní orgány. Tento cíl lze však implementovat pouze pomocí strategií územního a místního rozvoje. (New Cohesion Policy, 2021)

Plánovaný rozpočet Regionální politiky EU pro PO 2021-2027 se pohybuje ve výši zhruba 392 mld. €. Z tohoto rozpočtu poputuje 1,3 mld. € do Nástrojů pro propojení Evropy a na technickou pomoc. Pro podporu programů má být využito 2,5 mld. €. (Regionální politika 2021-2027, © 2005-2022)

3.1.1 Strategické dokumenty

Dohoda o partnerství

I v novém PO do klíčových dokumentů řadíme DP, která se objevila již v PO 2014-2020. DP mají povinnost zpracovat všechny členské státy a musí být schválena Evropskou komisí. DP jednotlivých států v období 2021-2027 by měla obsahovat opatření pro plnění pěti hlavních priorit stanovených EU a opatření pro efektivní využívání příslušných fondů. (Politika soudržnosti EU, 2022)

3.1.2 Priority pro PO 2021-2027

1. Konkurenceschopnější a chytřejší Evropa;
2. Zelenější bezuhlíková Evropa;
3. Více propojená Evropa;
4. Sociálněji a inkluzivnější Evropa;

5. Evropa blíže občanům. (Priorities for 2021-2027)

3.1.3 ESI Fondy v PO 2021-2027

Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)

ERDF byl již představen v předchozích kapitolách. Hlavní předností tohoto fondu budou investice do priorit 1 a 2. Fond však během PO 2021-2027 bude investovat i do zbylých třech priorit. (Priorities for 2021-2027)

Evropský sociální fond plus (dále ESF+)

ESF+, který navazuje na ESF z minulého PO, je Evropským klíčovým fondem pro investice do lidí. V aktuálním PO je pro tento fond vyhrazena alokace 99.3 mld. € a i nadále bude přispívat do politiky zaměstnanosti, vzdělávání, sociální politiky a reforem v těchto oblastech. ESF+ bude i jedním ze základních kamenů pro zotavení EU po pandemii Covidu - 19. ESF+ se bude zaměřovat zejména na prioritu č. 4. (European Social Fund Plus (ESF+))

Fond soudržnosti (FS)

V PO 2021-2027 se investice FS budou týkat 15 států a mezi ně patří i ČR. Je očekáváno, že 37 % celkové alokace FS, která činí zhruba 38,2 mld. € přispěje na plnění cílů v oblasti klimatu. FS je zaměřen na priority č. 2 a 3. (Cohesion Fund)

Fond pro spravedlivou transformaci (JTF)

Fond pro spravedlivou transformaci (dále JTF) je novým nástrojem kohezní politiky pro období 2021-2027 a spadá pod první pilíř spravedlivé transformace v souvislosti s Evropskou zelenou dohodou. Cílem Evropské zelené dohody je do roku 2050 dosáhnout klimatické neutrality a JTF podporuje území, která jsou přechodem k neutralitě postižena nejvíce. Dbá i na to, aby se minimalizovalo prohlubování regionálních disparit. (Just Transition Fund)

Mezi **další fondy** využívané v tomto období řadíme Evropský námořní a rybářský a akvakulturní fond, Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky. (Common Provisions Regulation)

3.2 Programové období 2021–2027 na úrovni České republiky

Předložení finální verze DP i programů bylo naplánováno na rok 2020. Z důvodu pandemie Covidu-19 se však pozdrželo vyjednávání s Evropskou komisí, které se mělo týkat právě zmíněných dokumentů a jejich případných změn. Nakonec byla DP schválena Evropskou komisí 13. května 2022 a jednotlivé programy se schvalovaly v průběhu roku 2022. (Dohoda o partnerství 2021–2027, ©2023)

V PO 2021-2027 případně pro politiku soudržnosti v ČR 21,1 mld. €, které se rozdělí do již zmiňovaných pěti hlavních priorit. Částka 21,1 mld. € zahrnuje i alokaci na technickou pomoc a JTF. (Programové období 2021-2027, ©2023)

Tabulka 4 Alokace na priority PO 2021-2027 v ČR (vlastní zpracování pomocí: Programové období 2021-2027, ©2023)

Priorita	Alokace (v mld. €)
1. Inteligentnější Evropa > Inteligentnější Česko	3,4 mld. €
2. Zelenější bezuhlíková Evropa > Zelenější bezuhlíkové Česko	6,5 mld. €
3. Propojenější Evropa > Propojenější Česko	4,1 mld. €
4. Sociálněji Evropa > Sociálněji Česko	4,5 mld. €
5. Evropa bližší občanům > Česko bližší občanům	0,3 mld. €

3.2.1 Národní operační programy

V PO 2021-2027 bylo Evropskou komisí pro Kohezní politiku ČR schváleno 9 národních operačních programů. Základní informace, jejich název, alokaci a řídicí orgány naleznete v tabulce č. 5.

Tabulka 5 Základní informace k národním programům v PO 2021-2027 (vlastní zpracování pomocí: Abeceda fondů EU 2021-2027, 2022)

Operační program	Řídicí orgán	Alokace (v Kč)
Doprava	Ministerstvo dopravy	126,8 mld. Kč
Integrovaný regionální rozvoj	Ministerstvo pro místní rozvoj	117,6 mld. Kč
Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost	Ministerstvo průmyslu a obchodu	81,5 mld. Kč

Jan Amos Komenský	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	66,3 mld. Kč
Životní prostředí	Ministerstvo životního prostředí	62,1 mld. Kč
Zaměstnanost+	Ministerstvo práce a sociálních věcí	38 mld. Kč
Rybářství	Ministerstvo zemědělství	0,78 mld. Kč
Technická pomoc	Ministerstvo pro místní rozvoj	5,7 mld. Kč
Spravedlivá transformace	Ministerstvo životního prostředí	42,7 mld. Kč

3.2.2 Programy Evropské a územní spolupráce

Programy Evropské územní spolupráce (INTERREG) řeší přeshraniční problémy a snaží se společně rozvíjet možnosti různých území. Proto, aby mohl program fungovat je zapotřebí účasti dvou a více zemí. V minulém PO byl INTERREG rozdělen na tři části. Nově však zahrnuje části čtyři. (Abeceda fondů EU 2021-2027, 2022)

Část A – Jedná se o námořní a pozemní spolupráci, která podporuje spolupráci sousedních států.

Část B – V této části jde o nadnárodní spolupráci mezi skupinou regionů ovlivněných totožnými geografickými podmínkami.

Část C – Zaměřuje se na meziregionální spolupráci v celé EU.

Část D – Tato část je zaměřena na nejvzdálenější regiony a soustředí se na jejich integraci a rozvoj. (Abeceda fondů EU 2021-2027, 2022)

Celý INTERREG má v PO 2021-2027 alokaci 9 mld. € (což je 2,4 % z rozpočtu kohezní politiky) a ČR bude moci čerpat z 11 programů. (Abeceda fondů EU 2021-2027, 2022)

3.3 Operační program Jan Amos Komenský

Pro PO 2021-2027 bude i v této kapitole blíže specifikován program zaměřený primárně na investice do vývoje, výzkumu a vzdělávání, který je taktéž dle autorky skvělou možností pro financování vysokého školství v ČR.

Operační program Jan Amos Komenský (dále OP JAK) získal své jméno po slavném učiteli národů Janu Amosi Komenskému. Ten již ve své době hlásal, že vzdělávání je nikdy nekončící proces a je zapotřebí věnovat se mu po celý život. Právě na to se snaží navázat OP JAK tím, že klade důraz na celoživotní vzdělávání, díky kterému člověk dovrší maximalizace svého potenciálu a dlouholeté uplatnitelnosti ve společnosti. (O programu, © 2023)

3.3.1 Cíl OP JAK

Cílem OP JAK je podporovat rozvoj společnosti, která bude vzdělaná a založená na dovednostech, znalostech a rovných příležitostech. Klade důraz i na rozvoj potenciálu každého jednotlivce, díky kterému bude docházet ke zvyšování nejen konkurenceschopnosti v ČR, ale i ke zlepšování životních podmínek obyvatelstva. (O programu, © 2023)

3.3.2 Priority OP JAK

Ve struktuře OP JAK se odráží priority z PO 2021-2027, které jsou financovány z ESI fondů. Řídícím orgánem tohoto fondu se opět, jako v minulém PO, stalo MŠMT. OP JAK je rozdělen do dvou prioritních os a předpokládaná alokace programu činí 90 mld. Kč. Tato alokace se plánuje rozdělit v poměru:

- 43 mld. Kč poputuje na vývoj a výzkum;
- 19 mld. Kč zacílí na vysoké školství;
- 28 mld. Kč bude investováno do regionálního školství. (O programu, © 2023)

Priorita 1: Vývoj a výzkum

V podpoře výzkumu a vývoje se OP JAK zaměřuje hlavně na rozvoj špičkových kapacit (tento cíl se odráží jak v oblastech lidských zdrojů, tak i v oblasti infrastruktur), prohlubování potenciálu znalostí a snaží se budovat základny pro aplikaci prováděných výzkumů a vývojů v praxi, přičemž mají být základny poskytovány bez rozdílů všem. Podle OP JAK je to jediný způsob, jak může dlouhodobě ČR konkurovat ostatním vyspělým zemím. (O programu, © 2023)

Priorita 1 navazuje na cíl kohezní politiky číslo 1 - Konkurenceschopnější a chytřejší Evropa a bude primárně financována z ERDF. (Programový dokument, 2022)

Priorita 2: Vzdělávání

Za klíčovou hodnotu a předpoklad kvalitního ekonomického a společenského rozvoje se považuje vzdělání. S příchodem 4. průmyslové revoluce se však role formálního vzdělávání radikálně mění a mezi subjekty ve vzdělávání vyžaduje nově intenzivnější spolupráci. Obecný cíl vzdělání podporuje tvorbu a rozvoj otevřeného vzdělávacího systému, který je schopen reagovat na ustavičně měnící se prostředí. Proto je velmi důležité v následující dekádě docílit toho, aby jedinci korespondovali základními dovednostmi a znalostmi a dokázali svůj potenciál v dynamicky se měnícím světě využít. (O programu, © 2023)

Priorita 2 je vytvořena v návaznosti na jeden z cílů kohezní politiky, a to konkrétně na cíl číslo 4 - Sociálněji a inkluzivněji Evropa a bude primárně financován z ESF+. (Programový dokument, 2022)

3.3.3 Strategické dokumenty pro OP JAK

Nejzásadnějším podkladem pro tvorbu OP JAK v oblasti vzdělání byla „*Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+*“. Příprava této strategie započala již v roce 2019 a obsahuje definice cílů, vizí, priorit a opatření v souvislosti se vzdělávacím systémem ČR a její vzdělávací politikou. Pro vysoké školství byl potom nejzazším dokumentem „*Strategický záměr ministerstva pro oblast vysokých škol na období od roku 2021*“. Ke schválení tohoto dokumentu došlo v roce 2020. (O programu, © 2023)

4 TERCIÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICE

4.1 Charakteristika terciálního vzdělávání

V každém vyspělém státě se do vzdělávacího systému řadí část, také označována jako vysokoškolské vzdělání. V současnosti se již běžně používá termín terciální vzdělání a minimálním požadavkem pro vstup na terciální stupeň vzdělání je maturitní osvědčení, které je získáno na vyšší úrovni sekundárního vzdělání. Cílem terciálního vzdělání je poskytovat studentům odbornou kvalifikaci na odpovídající úrovni a přichystat je na zapojení do budoucího možného výzkumu a v neposlední řadě účasti na celoživotním vzdělání. (Vzdělávací systém v České republice – vysoké školství, 2020)

Terciální vzdělání představuje nejvyšší možnou hranici vzdělání v současném vzdělávacím systému. Je to z toho důvodu, že na terciální systém již nenavazuje žádná vzdělávací struktura. Diskutabilně můžeme zmínit formu celoživotního vzdělávání, i přesto se však považuje vysokoškolské vzdělání za fázi koncovou ve formálním vzdělávání. (Urbánek, 2007)

4.2 Terciální vzdělávání v České republice

Poskomunistické země a s nimi i Česká republika neměly možnost projít postupným vývojem terciálního vzdělání, jako tomu bylo u zbylých vyspělejších zemí. Spousta změn se tak začala realizovat až po roce 1989. Vzdělávací systém v transformující ekonomice se tak musel vypořádat s podstatnými výzvami v pokrokové společnosti, a to v krátkodobějším čase než v ostatních demokratických státech. Terciální vzdělání se za 18 let v ČR výrazně změnilo, a to jak v počtu vysokých škol na území, tak i v kvalitě poskytovaného vzdělávání. Vystoupal i počet studentů a vysoké školy se staly významným článkem ve výzkumu a vývoji, kdy byla značná část této činnosti na vysoké školy převedena. Na vysokých školách se změnily i principy řízení a došlo tak k zavedení principů samosprávných. Školy se také začaly zapojovat do mezinárodní spolupráce. Tyto změny přispěly i ke vzniku soukromých vysokých škol a vyšších odborných škol. V neposlední řadě proběhla strukturace studia. (Matějů, 2009)

V České republice vysokoškolské vzdělávání dělíme na:

- neuniverzitní vysoké školy;
- univerzitní vysoké školy.

Neuniverzitní vysokoškolské vzdělávání je vzdělávání poskytované vzdělávací institucí, přesto ale nepatří do součástí vysokých škol. Jako takové nevede k získání diplomu/certifikátu nebo jiného úředního dokumentu prokazujícího vysokoškolskou způsobilost. Délka studia je 2-3 roky a zaměřuje se většinou na přípravu výkonu nejrůznějších povolání nebo na pozdější studium na vysoké škole. Dnes tento druh vzdělávání reprezentují vyšší odborné školy. **Univerzitní vysokoškolské vzdělávání** je vzdělávání poskytované univerzitami a jeho výsledkem je získání diplomu/certifikátu. (Šrédl, 2010)

Terciální sektor poskytuje v ČR již zmíněné vzdělání vysokoškolské a vyšší odborné. Pro vstup do terciálního sektoru se uchazeč musí kvalifikovat dokumentem o splnění maturitní zkoušky a následně je zde nutnost splnit požadavky přijímacího řízení zadané konkrétní institucí. (Eurydice, 2023)

Vysokoškolské vzdělání je vyznačováno třístupňovou strukturou a tvoří jej tři typy studijních programů:

- Bakalářský studijní program;
- Magisterský studijní program;
- Doktorský studijní program. (Eurydice, 2023)

Bakalářský studijní program se specifikuje především na přípravu k budoucímu výkonu povolání a případně k pokračujícímu vzdělávání na magisterském stupni. Vymezená délka trvání bakalářského studia je 3–4 roky. Metoda výuky se zakládá na dvou základních pilířích, a to jsou přednášky a cvičení. Zakončení studia probíhá formou závěrečné státní zkoušky a úspěšnou obhajobou bakalářské práce. (Geisslerová, 2012)

Magisterský studijní program se na rozdíl od programu bakalářského zaměřuje na osvojení teoretických vědomostí založených na stavu vědeckého poznání. Tento program přímo navazuje na již zmíněný program bakalářský. Standardní délka studia magisterského programu trvá v rozmezí 1-3 roky. Ve výjimečných případech, kdy magisterský program na bakalářský nenavazuje se může délka studia vyšplhat až na 4-6 let. Výuka, stejně jak v programu bakalářském, se opírá o přednášky a cvičení a ukončován je též obdobně, a to státní závěrečnou zkouškou a obhajobou diplomové práce. Pro dosažení titulu magistr může student složit i státní rigorózní zkoušku, přičemž obhájuje rigorózní práci. (Geisslerová, 2012)

Doktorský studijní program, na kterém můžeme ve studiu pokračovat v případě splnění studia magisterského je již specifitější a zaměřuje se především na vědecké bádání v oblasti vědy, výzkumu a vývoje a na samostatnou tvůrčí činnost. Studium pro získání doktorského titulu trvá běžně 3 roky. Narozdíl od bakalářského a magisterského studijního programu, studium na programu doktorském probíhá následovně. Každý student má svůj individuální plán, podle kterého během celého studia postupuje, tento student je také pod vedením vlastního školitele. Studium je zakončeno státní doktorskou zkouškou a následnou obhajobou disertační práce. V případě úspěchu je udělován titul doktor (Ph. D). (Geisslerová, 2012)

Studium na **vyšší odborné škole** je řádně ukončeno absolutoriem. To se skládá ze zkoušky z cizího jazyka, odborných předmětů a následné obhajoby absolventské práce. Po úspěšném zakončení student získá vysvědčení o absolutoriu, a absolventský diplom s označením „*diplomovaný specialista*“ (DiS.). (Eurydice, 2023)

Pro potřebu ukončeného bakalářského programu vyšší odborné školy nemohou nabídnout navazující magisterské programy. (Eurydice, 2023)

4.3 Dělení vysokých škol

4.3.1 Veřejné vysoké školy

Veřejné vysoké školy v ČR jsou zřizovány v rámci zvláštního zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů. Kompetence vůči veřejným vysokým školám vykonává MŠMT. (PŘEHLED VYSOKÝCH ŠKOL V ČR, © 2013–2023)

Veřejné vysoké školy se označují jako právnické osoby veřejného práva a mají okruh samostatných působností, ve kterých vykonávají striktně vymezené pravomoci pomocí vlastních samosprávných orgánů. Školy hospodaří s vlastním rozpočtem, jehož příjmy jsou tvořeny zejména ze státního rozpočtu, poplatků ze studia, ze státních fondů, evropských fondů apod. Veřejné vysoké školy mohou být měněny a zanikat či vznikat pouze zákonem. (ČESKO, 1998)

4.3.2 Státní vysoké školy

Státní vysoké školy v ČR jsou zřizovány v rámci zvláštního zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů. Kompetence vůči státním

vysokým školám vykonává Ministerstvo vnitra s Ministerstvem obrany. V ČR nalezneme pouze dvě státní vysoké školy. (PŘEHLED VYSOKÝCH ŠKOL V ČR, © 2013–2023)

4.3.3 Soukromé vysoké školy

Soukromé vysoké školy se označují jako osoby právnické. Vznikají pouze za podmínky udělení speciálního státního souhlasu, který jim dovoluje působit jako soukromá vysoká škola (vymezeno v zákonu č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů). Jejich činnost je v blíže specifikována v §39-43 zmíněného zákona. (PŘEHLED VYSOKÝCH ŠKOL V ČR, © 2013–2023)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 ANALÝZA ČERPÁNÍ FINANČÍ VEŘEJNÝCH VYSOKÝCH ŠKOL Z OP VVV

5.1 Formulace problému

Veřejné vysoké školy jsou financovány z veřejných financí. Potřebné finance pro provoz, rozvoj a modernizaci získávají z vlastních zdrojů, státního rozpočtu nebo z Evropských strukturálních a investičních fondů. Právě tyto fondy jsou pro vysoké školy velkou příležitostí k získání kapitálu na rekonstrukce, rozvoje lidských zdrojů, rozšíření studijních oborů apod.

Podle autorky by se každá vysoká škola měla snažit tyto fondy využívat co nejvíce a tím zlepšit nejen kvalitu svých univerzit, ale i celkovou kvalitu terciálního vzdělání v ČR.

5.2 Druh analýzy

Pro tuto část bakalářské práce autorka zvolila analýzu čerpání finančních prostředků z OP VVV na veřejných vysokých školách, přičemž bude použito grafické a tabulkové zpracování zjištěných informací. Tato analýza byla vybrána z důvodu již téměř ukončeného PO 2014-2020. Autorka tedy bude schopna školy mezi sebou náležitě porovnat.

5.3 Cíl analýzy

Autorka se rozhodla zpracovat analýzu čerpání financí z evropského operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání z období 2014-2020. Díky analýze autorka zjistí, jak jsou vysoké školy velké, kolik čerpaly financí a jaké prioritní osy z OP VVV byly využity nejvíce. Cílem analýzy bude porovnat veřejné vysoké školy mezi sebou.

5.4 Výběr vzorku

Vzorek byl vytvořen na základě nepravděpodobnostního výběru, a to z důvodu potřeby konkrétních univerzit pro úspěšnou analýzu.

Vzorek tvoří veřejné vysoké školy ČR, která disponuje 26 veřejnými univerzitami. V analýze však nalezneme škol pouze 25. Chybí zde Veterinární univerzita Brno, která z OP VVV v období 2014-2020 nečerpala žádné finance.

5.5 Metoda získávání dat

Data pro analýzu autorka získala z excelových dokumentů od MŠMT, které se zaměřovaly na čerpání financí z OP VVV, dokumentů s obecnými informacemi o OP VVV a výročních zpráv jednotlivých univerzit. Při analýze byl použit taktéž Český statistický úřad. Všechna použitá data dohledala autorka na internetu.

5.6 Představení analyzovaných škol

V tabulce č. 6 můžeme vidět výčet 25 veřejných vysokých škol. Nejvíce veřejných vysokých škol se nachází v hlavním městě Praha, kde jich sídlí osm. Další čtyři veřejné vysoké školy byly vybudovány v kraji Jihomoravském, konkrétně ve městě Brno. V Moravskoslezském kraji jsou veřejné univerzity tři a v kraji Jihočeském dvě. Ve zbylých nejmenovaných krajích se nachází vždy jedna veřejná vysoká škola. Chybí zde Karlovarský a Středočeský kraj, kde není vybudována ani jedna veřejná vysoká škola. Studenti z těchto krajů tak musí za terciálním vzděláním dojíždět do krajů jiných. Dá se předpokládat, vzhledem blízkosti hlavního města, že studenti ze Středočeského kraje využívají nabídku vysokých škol právě v Praze. Studenti z kraje Karlovarského taktéž mohou dojíždět za vzděláním do Prahy nebo do sousedních krajů, popřípadě si mohou zvolit možnost vzdělání na soukromé nebo státní vysoké škole. V tabulce jsou zahrnuty i jednotlivé zkratky univerzit, které budou využity po zbytek této analýzy.

Tabulka 6 Seznam veřejných vysokých škol (vlastní zpracování pomocí: PŘEHLED VYSOKÝCH ŠKOL V ČR © 2013–2023)

Vysoká škola	Zkratka	Kraj
Akademie múzických umění v Praze	AMU	Hlavní město Praha
Akademie výtvarných umění v Praze	AVU	Hlavní město Praha
České vysoké učení technické v Praze	ČVUT	Hlavní město Praha
Česká zemědělská univerzita v Praze	ČZU	Hlavní město Praha
Univerzita Karlova	UK	Hlavní město Praha
Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze	UMPRUM	Hlavní město Praha
Vysoká škola ekonomická v Praze	VŠE	Hlavní město Praha
Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	VŠCHT	Hlavní město Praha

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	JU	Jihočeský kraj
Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích	VŠTE	Jihočeský kraj
Janáčkova akademie múzických umění	JAMU	Jihomoravský kraj
Mendelova univerzita v Brně	MENDELU	Jihomoravský kraj
Masarykova univerzita	MU	Jihomoravský kraj
Vysoké učení technické v Brně	VUT	Jihomoravský kraj
Vysoká škola polytechnická Jihlava	VŠPJ	Kraj Vysočina
Univerzita Hradec Králové	UHK	Královehradecký kraj
Technická univerzita v Liberci	TUL	Liberecký kraj
Ostravská univerzita	OSU	Moravskoslezský Kraj
Slezská univerzita v Opavě	SU	Moravskoslezský Kraj
Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava	VŠB	Moravskoslezský Kraj
Univerzita Palackého v Olomouci	UPOL	Olomoucký kraj
Univerzita Pardubice	UPCE	Pardubický kraj
Západočeská univerzita v Plzni	ZČU	Plzeňský kraj
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem	UJEP	Ústecký kraj
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	UTB	Zlínský kraj

6 VYHODNOCENÍ ANALÝZY

6.1 Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

OP VVV byl již v teoretické části podrobně rozebrán. Pro potřeby praktické části práce budou zopakovány jednotlivé prioritní osy programu a vymezena celkové alokace.

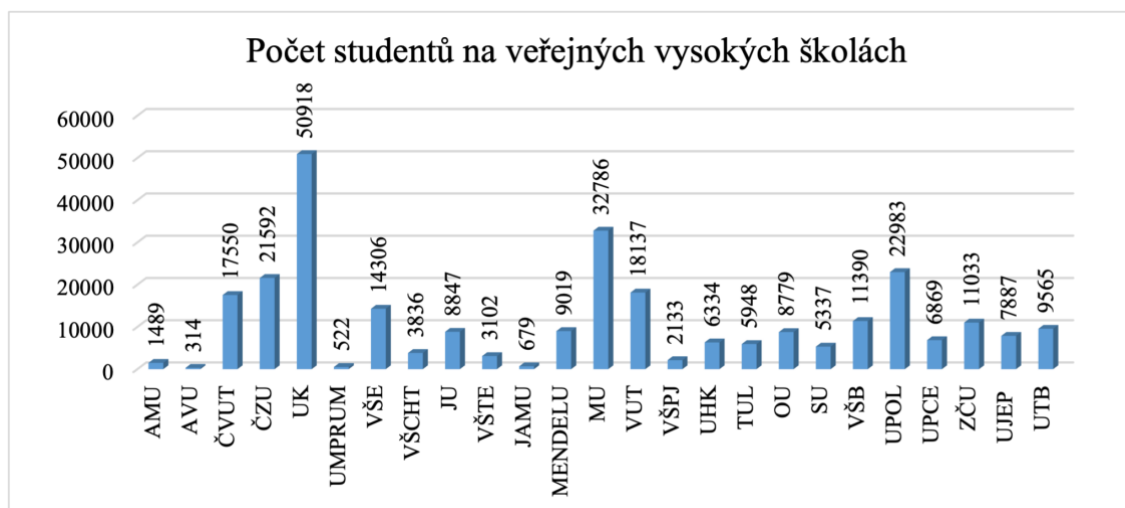
Tabulka 7 Alokace financí do OP VVV (vlastní zpracování pomocí: Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání, ©2017)

Prioritní osa OP VVV	Alokace (v €)
PO 1 posilování kapacit pro kvalitní výzkum	1 006 013 636 €
PO 2 Rozvoj vysokých škol a lidských zdrojů pro výzkum a vývoj	765 904 796 €
PO 3 Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání	889 277 718 €
PO 4 Technická pomoc	96 865 960 €
Alokace OP VVV celkem	2 758 062 110 €

OP VVV byl rozdělen na 4 prioritní osy, jak můžeme vidět v tabulce č.7. Největší alokaci měla PO1, která se zaměřovala na posilování kapacit pro kvalitní výzkum. PO1 měla zajistit podmínky pro dosahování špičkové úrovně výzkumů v ČR. Druhá největší alokace putovala do PO3, která byla orientována na rovný přístup ke kvalitnímu vzdělání a to předškolnímu, primárnímu i sekundárnímu. Třetí největší alokace byla v PO2 a týkala se hlavně vysokých škol. Konkrétně jejich rozvoje a rozvoje lidských zdrojů pro výzkum a vývoj. Autorka předpokládá, že tato prioritní osa se v analýze bude objevovat nejvíce, a to z důvodu její orientace na vysoké školy. Poslední nejmenší alokací je PO4. Měla sloužit pro zajištění efektivnější administrace a publicity programu. Na vysokých školách se téměř nevyžívá, proto už se jí po zbytek analýzy nebudeme věnovat.

6.2 Počet studentů na vybraných veřejných vysokých školách

Analýza počtu studentů na jednotlivých školách přispěje především k lepší představě o velikosti dané univerzity. Analýza bude taky následně použita k výpočtu ukazatelů pro kvalitnějšího porovnání škol mezi sebou. Při vyhledávání dat o počtu studentů bylo čerpáno z výročních zpráv jednotlivých veřejných vysokých škol.



Graf 1 Počet studentů (vlastní zpracování pomocí: výroční zprávy veřejných vysokých škol)

Největší veřejnou vysokou školou v ČR je UK s počtem studentů přesahující 50 tis. Na místě druhém je MU v Brně, kde počet studentů přesahuje 30 tis. a následuje UPOL s necelými 23 tis. studenty na univerzitě. Vysoké školy ČVUT, ČZU, VŠE a VUT jsou průměrně stejně velké. Mezi menší univerzity v ČR řadíme JU, MENDELU, UHK, TUL, OU, SU, VŠB, UPCE, ZČU, UJEP a UTB. V grafu č. 1 lze vidět, že univerzity a akademie zaměřené na uměleckou tvorbu, ať už na umělecký průmysl nebo výtvarná a múzická umění, patří mezi nejmenší vysoké školy v ČR a počty studentů na těchto školách nepřesahují ani 1,5 tis.

6.3 Celkové způsobilé výdaje na projekty z OP VVV

V tabulce č. 8 jsou u jednotlivých vysokých škol sečteny veškeré finance vynaložené na realizaci projektů z OP VVV v období 2014-2020. V analýze je zahrnuto i to, jak velká část celkové ceny byla financována z ESI fondů a kolik to činilo procent. Zbylá částka na projekty, která nemohla být zaplacená z fondů EU, musela být dofinancována z veřejných zdrojů ČR a vlastních zdrojů vysokých škol.

Tabulka 8 Celkové způsobilé výdaje z OP VVV (vlastní zpracování pomocí: Přehled podpořených projektů bez šablon k 21. 9. 2022, 2022)

Vysoká škola	Celkové způsobilé výdaje projektů (Kč)	Příspěvek EU (Kč)	Příspěvek EU v %
AMU	174 421 479,03 Kč	127 977 795,20 Kč	73,37 %
AVU	83 176 670,10 Kč	60 802 145,83 Kč	73,10 %
ČVUT	6 315 972 348,11 Kč	4 587 171 305,07 Kč	72,63 %
ČZU	2 733 702 578,14 Kč	1 993 937 433,40 Kč	72,94 %

UK	7 702 299 892,97 Kč	5 919 605 775,79 Kč	76,86 %
UMPRUM	35 214 265,58 Kč	25 909 602,49 Kč	73,58 %
VŠE	297 250 377,09 Kč	219 061 410,66 Kč	73,70 %
VŠCHT	1 064 814 672,47 Kč	786 971 070,87 Kč	73,91 %
JU	1 080 288 608,65 Kč	912 192 189,18 Kč	84,44 %
VŠTE	65 994 207,88 Kč	56 095 076,69 Kč	85,00 %
JAMU	267 073 190,20 Kč	227 012 211,67 Kč	85,00 %
MENDELU	1 147 336 603,81 Kč	974 758 817,13 Kč	84,96 %
MU	5 267 016 669,70 Kč	4 447 564 026,75 Kč	84,44 %
VUT	1 717 538 814,35 Kč	1 450 807 992,09 Kč	84,47 %
VŠPJ	138 850 677,55 Kč	118 023 075,90 Kč	85,00 %
UHK	719 616 904,00 Kč	611 674 368,33 Kč	85,00 %
TUL	1 165 173 533,52 Kč	990 397 503,44 Kč	85,00 %
OU	2 386 822 647,71 Kč	2 027 223 862,79 Kč	84,93 %
SU	767 151 540,78 Kč	652 078 809,59 Kč	85,00 %
VŠB	2 692 982 143,98 Kč	2 284 750 569,59 Kč	84,84 %
UPOL	3 683 256 343,75 Kč	3 102 353 390,06 Kč	84,23 %
UPCE	1 008 673 188,15 Kč	857 372 209,84 Kč	85,00 %
ZČU	1 539 784 031,83 Kč	1 303 346 993,76 Kč	84,64 %
UJEP	2 234 458 798,93 Kč	1 895 756 013,22 Kč	84,84 %
UTB	810 380 815,35 Kč	688 823 692,97 Kč	85,00 %
Celkem	45 099 251 003,63 Kč	36 321 667 342,31 Kč	80,54 %

Jak můžeme vidět v tabulce č. 8, největší částka vynaložená na realizaci projektů z OP VVV byla na UK, a to přes 7,7 mld. Kč. Musíme však brát v úvahu, že UK je také největší analyzovaná školou. Ovšem druhý největší obnos 6,4 mld. Kč vyčerpala ČVUT, která má v porovnání s UK o více jak polovinu méně studentů. Třetí největší částku 5,2 mld. Kč využila MU. UPOL se také snažil z PO VVV čerpat co nejlépe a dokázal realizovat projekty za celkovou sumu přesahující 3,6 mld. Kč. Nižší výdaje na projekty patří většině umělecky zaměřených vysokých škol a tyto obnosy nepřesahují 0,3 mld. Kč. VŠE v porovnání s podobně velkými univerzitami investovala na realizaci projektů nejnižší částku nepřesahující 0,3 mld. Kč. Většina univerzit pak vydala na projekty mezi 1 až 3 mld. Kč. Pokud se podíváme na procentuální příspěvky od EU, můžeme si povšimnout, že prvních osm vysokých škol obdrželo nižší podporu v porovnání s ostatními vysokými

školy. Všechny tyto školy sídlí v hlavním městě Praha, které řadíme do kategorie více rozvinutých regionů, zatímco zbylé kraje spadají do kategorie méně rozvinutých regionů. Zde došlo k rozdílným režimům dofinancování, kde si vysoké školy z více rozvinutých regionů (hlavního města Prahy) musely doplatit větší částku na realizaci projektů sami. Z tohoto důvodu příspěvky od EU nepřesahují více jak 76,86 %. Maximální možný příspěvek od EU dosahoval výši 85 % z celkových výdajů na projekty. Tento maximální příspěvek získalo pouze osm veřejných vysokých škol, a to VŠTE, JAMU, VŠPJ, UHK, TUL, SU, UPCE a UTB. Zbývající vysoké školy měly projekty dofinancovány z více jak 84 %. Celkem realizovaly veřejné vysoké školy v ČR projekty za více jak 45 mld. Kč a průměrně byla tato částka uhrazena z 80,54 % z fondů EU.

6.4 Realizované projekty z OP VVV

Na základě zveřejněných výzev na stránkách MŠMT se vysoké školy rozhodují, který projekt by chtěly realizovat a zjišťují, zda splňují podmínky pro danou výzvu. Pokud splňují všechny podmínky vymezené v pravidlech výzvy, podávají projektovou žádost. V případě úspěchu mohou začít projekty realizovat. Žádosti však mohou být i zamítnuty. Většinou k zamítnutí žádostí dochází z důvodů malých objemů financí, kdy se nedostane na všechny vysoké školy, které o projekt žádaly. Dalším důvodem mohou být nesplněné podmínky stanovené pravidly. Čím větší univerzita je, tím větší má možnosti zapojení se do různých výzev. Například UK, která má 17 fakult s více jak 600 studijními programy bude mít větší šanci zapojení se do výzev než JAMU, která má fakulty pouze dvě a k tomu zaměřené na uměleckou tvorbu.



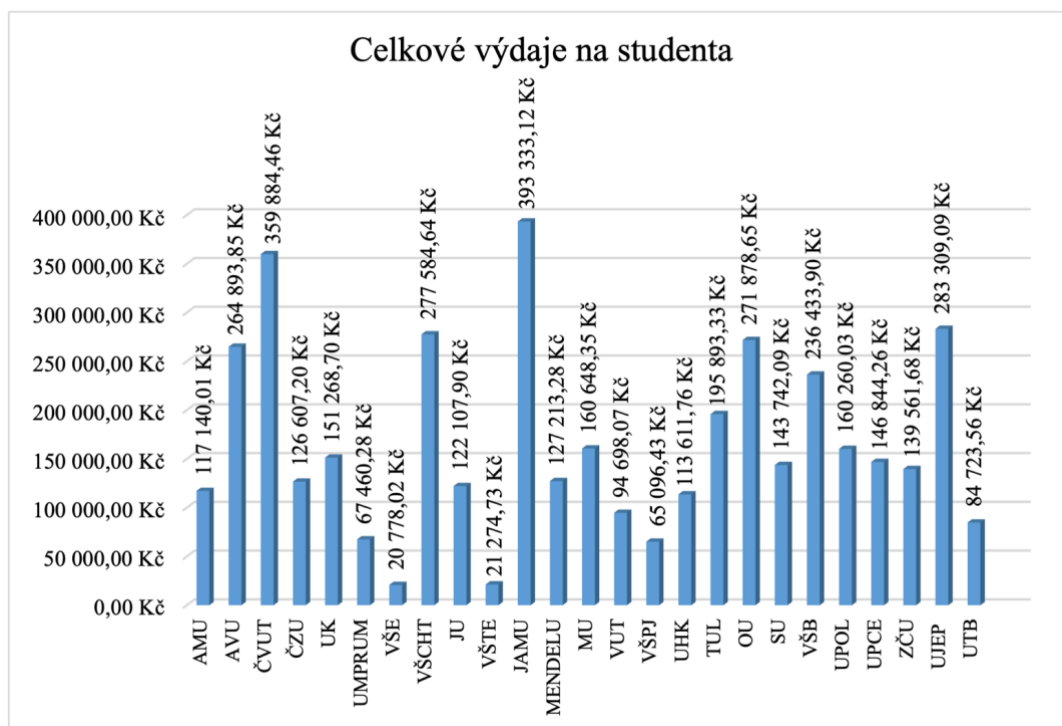
Graf 2 Počet realizovaných projektů z OP VVV v období 2014-2020 (vlastní zpracování pomocí: Přehled podpořených projektů bez šablon k 21. 9. 2022, 2022)

V grafu č. 2 můžeme vidět, kolik projektů jednotlivé vysoké školy realizovaly za období 2014–2020. Nejvíce projektů bylo realizováno na UK v celkovém počtu 82. ČVUT a UPOL realizovali téměř stejný počet projektů, a to 73 a 74. Když se však vrátíme k celkovým způsobilým výdajům lze si povšimnout, že UPOL investovala pouze 3,6 mld. Kč, zatímco ČVUT 6,3 mld. Kč. Pravděpodobně tak ČVUT realizovalo finančně náročnější projekty, jako je např. rozšiřování infrastruktur anebo stavby nových budov. MU realizovala za PO 48 projektů. Celková výše nákladů MU činila 5,3 mld. Kč. Opět při porovnání s UPOL můžeme zkonstatovat, že MU realizovala především projekty s větší finanční náročností. VŠE realizovala pouze 7 projektů, což je v porovnání s ostatními stejně velkými vysokými školami podprůměr. VŠE však mohla být ovlivněna svým zaměřením, které se orientuje pouze na ekonomii, kdy se nemohla zapojovat do projektů orientovaných na jiné odvětví. Nejméně projektů pak bylo realizováno na umělecky zaměřených vysokých školách, které byly zřejmě taktéž znevýhodněny svou specializací a absencí výzev právě pro tuto oblast.

6.5 Přepočítání celkových výdajů projektů na studenta

Pro kvalitnější porovnání vysokých škol mezi sebou se autorka rozhodla jednotlivé výdaje přepočítat na jednotku studenta. Hlavním důvodem je rozdílná velikost škol. Při nynějším srovnání vzniká mezi výsledky patrné zkreslení, např. pokud srovnáme UK s VŠPJ. Takové porovnání je nerelevantní a nelze určit, která škola neefektivněji využívá evropské fondy. Pokud však budou celkové výdaje převedeny na stejnou jednotku, zkreslení výsledků analýzy můžeme eliminovat.

Pokud se podíváme na předešlé grafy, zjistíme, že doposud všude dominovala UK. Bylo to právě díky rozdílům ve velikosti škol. Po převedení celkových výdajů na jednotku studenta v grafu č. 3 však můžeme vidět, že právě UK klesla pod slabší průměr, a to s celkovými výdaji 151 tis. Kč na studenta. Naopak nejlépe si vedla JAMU, která měla výdaje na jednoho studenta ve výši 393 tis. Kč. ČVUT měl taktéž podíl celkových výdajů na studenta vysoký, a to přes 359 tis. Kč. Velmi podobně na tom byli AVU, VŠCHT, OU, VŠB a UJEP. Naopak nejhůře si vedla VŠE, u které výdaje na studenta nepřesahují ani 21 tis. Kč. Co se týče UTB, řadíme ji spíše podprůměr v porovnání s ostatními veřejnými vysokými školami. Výdaje na studenta v tomto případě činily necelých 85 tis. Kč.



Graf 3 Celkové výdaje na jednotku studenta (vlastní zpracování pomocí: Přehled podpořených projektů bez šablon k 21. 9. 2022, 2022)

6.6 Počet projektů v prioritních osách

Jak již bylo zmíněno OP VVV je rozdělen do prioritních os a každá osa podporuje jiné aktivity v oblasti školství. OP VVV je zaměřen na školství jako takové a podporuje rozvoj od předškolního vzdělání až po výzkumné organizace. V každé prioritní ose bylo vymezeno, kdo může o finance žádat. PO1 byla zaměřena na podporu výzkumu, žádat tak mohly organizace, které výzkumy podporují. V případě vysokých školy to byly jejich výzkumné organizace. PO2 podporovala opatření na zvyšování relevance studia na vysokých školách pro trh práce a zlepšování podmínek pro vývoj, výzkum a kvalitu vzdělávání. Z této prioritní osy žádaly přímo vysoké školy vymezené zákonem a možnost měly i jejich výzkumné organizace. PO2 byla na vysokých školách využívána nejvíce. PO3 byla spíše orientována na nižší stupně vzdělávání, ovšem vysoké školy, které se podílely na realizaci vzdělávacích aktivit měly možnost získat finance i z PO3.

Tabulka 9 Počet projektů podle prioritních os (vlastní zpracování pomocí: Přehled podpořených projektů bez šablon k 21. 9. 2022, 2022)

Prioritní osa	Celkem
PO1 – Posilování kapacit pro kvalitní výzkum	168
PO2 – Rozvoj vysokých škol a lidských zdrojů pro výzkum a vývoj	380
PO3 – Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání	70

V tabulce č. 9 lze vidět, že PO2 byla na veřejných vysokých školách využívána nejvíce a z této osy se za období 2014-2020 realizovalo celkem 380 projektů. Z tabulky č.10 zjistíme, že do PO2 se zapojily všechny veřejné vysoké školy ČR. Nejvíce projektů z této osy realizovala UK, ČVUT a UPOL. Nejméně potom umělecky zaměřené vysoké školy. Při bližší analýze tabulky č. 10 můžeme vidět, že VŠPJ a umělecky zaměřené vysoké školy realizovaly projekty pouze z PO2. Na místě druhém skončila PO1 s celkovým počtem 168 realizovaných projektů. Nejvíce projektů z této osy realizovala opět ČVUT, UK a UPOL. Devět vysokých škol však z této osy nerealizovalo ani jeden projekt. Mezi tyto školy patří i UTB. Z PO3, jak se předpokládalo, bylo realizováno nejméně projektů, a to celkem 70. Dvanáct vysokých škol nerealizovalo ani jeden projekt z této prioritní osy. Pokud se podíváme na to, které školy projekty z PO3 nerealizovaly, zjistíme, že se jedná spíše o technicky a umělecky zaměřené vysoké školy. Naopak univerzity jako UPOL, UK a MU, tedy vysoké školy, které provozují fakulty zaměřující se na humanitární vědy, se do této osy zapojily nejvíce. Celkem se za období 2014-2020 realizovalo na veřejných vysokých školách 618 projektů.

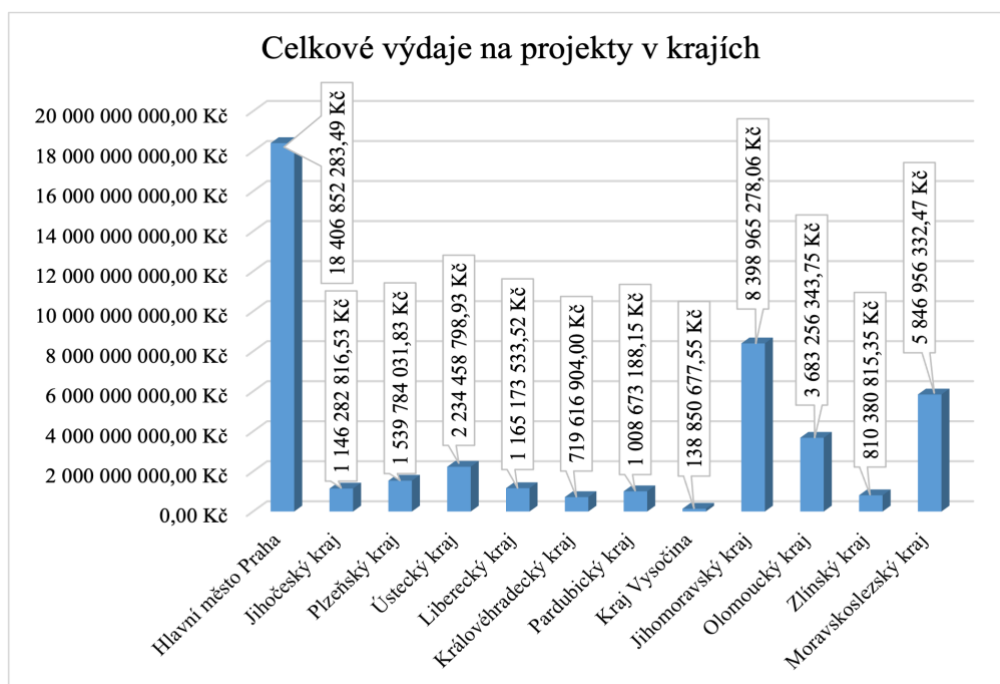
Tabulka 10 Počet projektů v PO1-3 (vlastní zpracování pomocí: Přehled podpořených projektů bez_šablon k 21. 9. 2022, 2022)

Vysoká škola	PO1	PO2	PO3	Celkem
AMU	0	5	0	5
AVU	0	3	0	3
ČVUT	33	39	1	73
ČZU	7	16	0	23
UK	27	42	13	82
UMPRUM	0	4	0	4
VŠE	0	7	0	7
VŠCHT	3	17	0	20
JU	3	15	4	22
VŠTE	0	4	0	4
JAMU	0	5	0	5
MENDELU	3	9	1	13
MU	19	21	8	48
VUT	8	21	0	29
VŠPJ	0	3	0	3
UHK	1	11	2	14
TUL	5	14	1	20
OU	6	18	5	29
SU	0	16	1	17
VŠB	14	23	0	37
UPOL	20	33	21	74
UPCE	6	12	0	18

ZČU	7	11	8	26
UJEP	6	15	4	25
UTB	0	16	1	17
Celkem	168	380	70	618

6.7 Celkové výdaje OP VVV v krajích

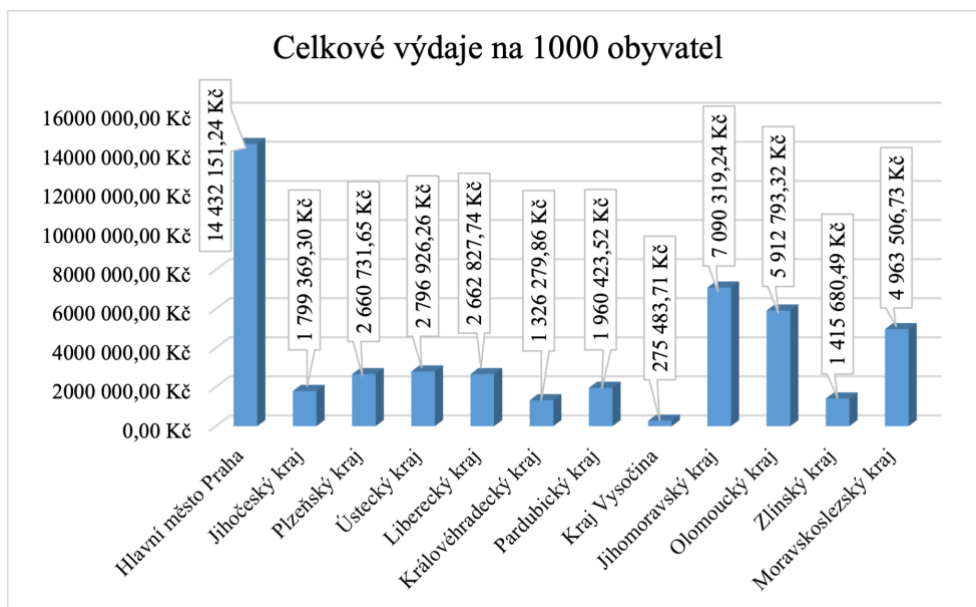
V grafu č. 4 jsou znázorněny částky vynaložené na realizaci projektů podle krajů, kde se dané vysoké školy nachází. Nejvíce financí na projekty bylo vynaloženo v hlavním městě Praha, kde celková částka přesahovala 18 mld. Kč. Musíme však brát na vědomí, že v Praze sídlí nejvíce veřejných vysokých škol. Druhou největší částku vynaložily vysoké školy v Jihomoravském kraji a tato částka překračovala 8 mld. Kč. V Jihomoravském kraji se nachází veřejné vysoké školy čtyři. Třetí nejvyšší sumu vynaložily vysoké školy v Moravskoslezském kraji. V Olomouckém kraji sídlí pouze jedna vysoká škola UPOL, i přesto však investovala do projektů přes 3,6 mld. Kč. Pro porovnání s Olomouckým krajem můžeme vzít kraj Jihočeský, kde se nachází veřejné vysoké školy dvě a investovaná částka za kraj nepřesáhla 1,2 mld. Kč. Zbývající kraje mají vždy jen 1 veřejnou vysokou školu a v porovnání vynaložených nákladů jsou na tom kraje podobně. U tří krajů však částka nepřesáhla 1 mld. Kč, a to u Zlínského, Královehradeckého a kraje Vysočina.



Graf 4 Celkové výdaje na projekty OP VVV v krajích (vlastní zpracování pomocí: Počet obyvatel v obcích – k 1. 1. 2022, 2022)

6.8 Přepočet celkových výdajů v kraji na 1000 obyvatel

Z důvodu rozdílných velikostí krajů a počtu obyvatel může docházet ke zkreslování údajů. Aby k tomuto zkreslování výsledků nedocházelo, rozhodla se autorka jednotlivé výdaje na projekty v krajích přepočítat na 1000 obyvatel.



Graf 5 Celkové výdaje na 1000 obyvatel (vlastní zpracování pomocí: Počet obyvatel v obcích – k 1. 1. 2022, 2022)

Po přepočtu celkových nákladů na 1000 obyvatel v grafu č. 5 můžeme pozorovat jen nepatrné změny v porovnání s grafem č. 4. Nejvyšší výdaje na 1000 obyvatel má opět hlavní město Praha ve výši 14 mil. Kč. Druhé největší výdaje patří kraji Jihomoravskému, které přesahují 7 mil. Kč na 1000 obyvatel. Změna nastává u kraje Olomouckého a Moravskoslezského. U Olomouckého kraje jsou výdaje na 1000 obyvatel téměř o 1 mil. Kč vyšší než u kraje Moravskoslezského. Když se však vrátíme ke grafu č. 4, výdaje vysokých škol v Moravskoslezském kraji převyšovaly kraj Olomoucký o více jak 2 mld. Kč. V tomto případě přepočet výdajů na 1000 obyvatel vyrovnal již zmiňované zkreslení a můžeme konstatovat, že vysoká škola v Olomouckém kraji investovala do projektů v přepočtu na obyvatele více financí než školy v kraji Moravskoslezském.

7 ZJIŠŤOVÁNÍ POSTOJŮ K FINANCOVÁNÍ Z PROSTŘEDKŮ KOHEZNÍ POLITIKY EU U VYBRANÝCH ZÁSTUPCŮ VEŘEJNÝCH VYSOKÝCH ŠKOL

7.1 Formulace problému

Evropské strukturální fondy slouží jako nástroj pro aplikaci kohezní politiky do praxe. Hojně využívány jsou právě vysokými školami, které získané finance mohou investovat do budování zázemí univerzit, rozšíření studijních programů nebo zlepšení kvality výuky.

K tomu, aby finance získaly, musí však každá vysoká škola připravit konkrétní projekt, který přímo souvisí s předem vyvěšenou výzvou. Při přípravě projektu je třeba se držet předem stanovených obecných a specifických pravidel pro danou výzvu, jinak může dojít k situaci, že peníze na projekt nedostanou.

Autorka se domnívá, že přípravu takového projektu neovlivňují jen obecná a specifická pravidla, nýbrž spousta dalších faktorů.

7.2 Druh výzkumu

Pro bakalářskou práci byla zvolena metoda kvalitativního výzkumu, konkrétně případová studie. Při takovém druhu výzkumu jsou vyhledávány a analyzovány jakékoli informace, které mohou přispět k vysvětlení výzkumných otázek. Výzkumník provádí induktivní a deduktivní závěry, seznamuje se s novými lidmi, přičemž pracuje v terénu, v kterém se něco odehrává. (Hendl, 2005)

Kvalitativní výzkum byl vybrán na základě potřeby oslovení specifické cílové skupiny zaměstnanců univerzit pracujících na pozicích projektového řízení, která by se jiným druhem výzkumu získala obtížně. Díky tomuto výzkumu se autorka přizpůsobila respondentům z hlediska jejich časového vytížení. Dalším důvodem volby tohoto výzkumu je potřeba prozkoumat samotný problém do hloubky a získat tak podrobnější popis dané problematiky.

7.3 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je získat pohled odborníků z praxe na proces výběru, vypracování a podání žádosti o dotaci ze strukturálních fondů EU. Na základě jejich výpovědí budou navržena doporučení pro efektivnější čerpání financí z ESI fondů EU.

7.4 Výběr vzorku

Vzorek byl vytvořen na základě nepravděpodobnostního výběru. Autorka přistoupila k záměrnému výběru jednotlivců, a to z důvodu jedinečné schopnosti zodpovědět výzkumné otázky studie. Vybraní jedinci mají určité zkušenosti a znalosti o zkoumaném jevu a pochází ze zkoumaného prostředí. (Ravitch, 2021)

Vzorek tvoří zaměstnanci veřejných univerzit v České republice, kteří pracují na projektových odděleních vysokých škol a věnují se přípravné fázi tvorby projektu a podáváním žádostí o dotace do specifických programů. Respondenty autorka získala vyhledáváním na internetových stránkách univerzit, kde byly veřejně umístěny kontaktní údaje. Následně je autorka kontaktovala prostřednictvím emailu.

7.5 Metoda získávání dat

Jako metodu pro získání dat si autorka zvolila polostrukturovaný rozhovor, který vycházel z předem připraveného seznamu otázek a témat. (Hendl, 2005)

Rozhovory byly se souhlasem respondentů nahrávány na diktafon a později přepsány do textové podoby v MS Word. Celkem bylo uskutečněno 11 rozhovorů. Setkání s 8 respondenty bylo zprostředkováno prostřednictvím aplikace MS Teams, kde proběhl videohovor. Se 2 respondenty se autorka spojila telefonicky a 1 respondent odpověděl na otázky v elektronické podobě.

7.6 Představení respondentů

Autorka obdržela téměř od všech respondentů kladný souhlas s uvedením jejich jména v této práci.

Ing. Bc. Tea Pokorná (UPOL)

Paní Pokorná pracuje na Univerzitě Palackého v Olomouci. V oblasti řízení dotačních projektů se aktivně pohybuje 2 roky, ale jinak již od roku 2011. Na univerzitě zastává pozici projektového manažera.

Ing. Hynek Rossmüller (JU)

Pan Rossmüller je zaměstnancem Jihočeské Univerzity v Českých Budějovicích. V oblasti dotačních projektů působí od roku 2013 a na univerzitě zaujímá pozici vedoucího útvaru projektového.

Prof. Ing. Cyril Klimeš, CSc. (MENDELU)

Pan Klimeš působí na Mendelově Univerzitě v Brně. V oblasti dotačních projektů pracuje minimálně 20 let a za svou kariéru si prošel několika pozicemi jako je prorektor, vedoucí katedry, vedoucí ústavu informatiky a byl taky řešitelem řady operačních projektů.

MgA. Kateřina Polášková (JAMU)

Paní Polášková je vedoucí projektového oddělení Hudební fakulty Janáčkoví akademie múzických umění. Dotačním projektům se věnuje od roku 2007.

Ing. Jitka Genserova (UPCE)

Paní Genserova se v oblasti dotačních projektů pohybuje přes 20 let. Na Univerzitě Pardubice zastává pozici vedoucí oddělení pro rozvoj a projektovou činnost.

Ing. Monika Vejchodová (UPCE)

Paní Vejchodová úzce spolupracuje s paní Genserovou na stejném oddělení pro rozvoj a projektovou činnosti, kde působí na pozici zástupkyně vedoucí. V oblasti dotačních projektů má 19 let praxi.

Ing. Hana Štěpánková (VŠCHT)

Paní Štěpánková pracuje na Vysoké škole chemicko-technologické v Praze a dotačním projektům se věnuje od roku 2003. Působí na pozici vedoucí projektového centra.

Ing. Romana Nyklová (OSU)

Paní Nyklová je zaměstnaná na Ostravské univerzitě. Působí na pracovní pozici vedoucí projektového oddělení fakulty sociálních studií. V oblasti projektového řízení je od roku 2010.

Ing. Jiří Hájek, Ph.D. (VŠE)

Pan Hájek je vedoucím projektové kanceláře a je zaměstnán na Vysoké škole ekonomické v Praze. V oboru řízení dotačních projektů se pohybuje již od roku 2009.

Ing. Bohdana Škrabalová (UTB)

Paní Škrabalová se dotačním projektům věnuje od roku 2006. Na Univerzitě Tomáše Bati je zaměstnaná na pozici projektového manažera.

Respondent z UK

Od tohoto respondenta nedostala autorka kladný souhlas se zveřejněním jeho jména.

8 VYHODNOCENÍ ROZHovorŮ

I když většina respondentů souhlasila s uvedením jména i citováním jejich výroků, pár jedinců požádalo o anonymizování jejich odpovědí. Na základě toho se autorka rozhodla anonymizovat všechny odpovědi ve vyhodnocení těchto rozhovorů. Respondenti tedy budou označeni R1 až R11. Rozdělení respondentů je čistě náhodné. Celou strukturu rozhovoru naleznete v příloze P I: Struktura rozhovoru.

1. Jak dlouho se v oblasti řízení dotačních projektů pohybujete a jakou máte pozici na Vaší univerzitě?

První otázkou bylo zjišťováno, jakou mají respondenti dosavadní zkušenost v oblasti dotačních řízení projektů a na jaké pozici na univerzitě jsou zaměstnáni. Díky zodpovězení první otázky mohla autorka případné respondenty nevhodné pro tento výzkum vyselektovat a v rozhovoru s nimi dále nepokračovat. Všichni oslovení respondenti však odpovídali požadavkům pro tento výzkum. Informace získané z této otázky jsou prezentovány v představení respondentů.

2. Jaký je Váš běžný postup u přípravy žádosti o dotaci?

Další zjišťovanou otázkou bylo, jak běžně na univerzitách postupují při procesu přípravy žádosti o dotaci. V hodnocení byly sledovány tyto aspekty:

- a) **Postup u přípravy žádosti a délka procesu.**
- b) **Zda univerzity reagují na aktuální výzvy, nebo se řídí strategickým plánem univerzity.**
- c) **Kdo rozhoduje o tom, jaký projekt se bude realizovat.**

a) U otázky na proces při přípravě autorka vyzorovala dva různé postupy u hledání vhodné výzvy pro danou univerzitu. V prvním případě univerzity postupují tak, že nejprve osloví své fakulty a zjišťují, co daná fakulta chce dělat a co konkrétně potřebuje. Na základě toho pak projektové týmy zahájí proces hledání vhodné výzvy pro předem strategicky naplánované aktivity. Jak sami uvedli respondenti:

R1: „Shromažďujeme náměty od fakult, abychom věděli, co která fakulta chtějí. Následně hledáme vhodnou výzvu, do které se předem strategicky naplánované aktivity hodí. Potom začíná příprava projektu.“

R5: „Nejprve je potřeba seznámit se s čím se dané fakulty zabývají.“

V druhém zjištěném postupu univerzity nejprve skenují nabídky výzev a poté se pokouší najít výzvu, která je pro jejich univerzitu vhodná. Pokud takovou výzvu najdou, následuje projednávání jak s vedením fakult, tak s vedením univerzity, kde se rozhoduje, zda zahájí přípravu projektu. Respondenti uvedli:

R6: „Většinou to dělám tak, že se snažím získat harmonogram výzev a projednat to s vedoucím univerzity a vedoucím jednotlivých fakult, jestli se chtějí zapojit.“

R9: „Vycházíme z aktuální nabídky výzev a já potom informuji akademické pracovníky o těchto výzvách.“

Jeden respondent uvedl, že k tomu, aby zjistili, jestli jsou způsobilými žadateli pro danou výzvu, používají počítačové dotační softwary. Tyto softwary jim vyselektují projekty, pro které budou vhodnými žadateli.

R3: „My skenujeme výzvy a máme na to dotační softwary, v tuto chvíli dva. Ten nejrozšířenější Anlupa od ČVUT je zdarma, pak si ještě jeden platíme.“

Co se týče délky procesu přípravy, respondenti se shodli na tom, že nelze určit časový rámec. Je to z důvodu rozdílnosti projektů. Pokud se jedná o menší projekty, délka přípravy je značně kratší v porovnání např. s projektem pro výstavbu nové budovy. Hodně taky záleží na počtu pracovníků na projektovém oddělení dané univerzity. S větším množstvím zaměstnanců jsou schopni projekty vypracovávat rychleji.

b) Většina respondentů se shodla na tom, že výzvy vybírají v souladu se strategickým plánem univerzit, a to hlavně co se týče velkých projektů. Autorka zjistila, že většina univerzit dostává předem informace od MŠMT o tom, jaké výzvy budou zveřejněny a čeho se budou týkat. Univerzity pak následně tyto informace zohledňují i ve svém strategickém plánu. Dochází však i k situacím, kdy reagují na výzvy, které ve svém strategickém plánu uvedeny nemají. Respondenti se vyjádřili takto:

R1: „Velké projekty máme ve strategických a investičních plánech, ale máme i nahodilé podmínky.“

R2: „Je to kombinace všeho. U evropských projektů si vyhledáváme výzvy, které odpovídají těm našim dlouhodobějším strategickým záměrům univerzity, a když je okolo výzva, která je pro nás zajímavá, tak samozřejmě o ni máme zájem taky.“

R4: „Projektové nebo tady to zdrojové financování z té Evropské unie víme dopředu, jaké bude. Ministerstvo má zase svou strategii v těchto oblastech, takže my to potom vždycky zohledňujeme v naší strategii.“

R8: „Víme, jaké výzvy ministerstvo plánuje a ten strategický plán vzniká i na základě toho co se s ministerstvem komunikuje.“

Jeden respondent však uvedl, že podle strategického plánu univerzity se neřídí vůbec.

c) V případě rozhodujícího procesu bylo zjištěno, že na všech fakultách vybrané projekty prochází pod rukama rektorátních pracovníků, kteří projekty schvalují nebo zamítají. U menších fakultních projektů je hlavní schválení vedením fakulty a na rektorátu dochází spíše k formálnímu potvrzení. U velkých projektů však rozhoduje hlavně rektorát.

R9: „Je třeba aby to schválilo vedení fakulty, ale v závěrečné fázi to schválí i pověřený rektorátní pracovník.“

3. Komu běžně zadáváte projekt ke zpracování (internista/externista)?

Touto otázkou autorka sledovala, zda si univerzity vystačí se svými zaměstnanci sami, nebo zda potřebují při podávání žádostí pomoci externích pracovníků.

Pět respondentů uvedlo, že možnosti externího pracovníka již na fakultě využili. Jeden respondent zkonstatoval, že externí pracovníky využívali hlavně v minulosti, kdy ještě neměli dostatečné zkušenosti s podáváním projektových žádostí. Další respondent zase uvedl, že externisty využívají hlavně na projekty z EU fondů (konkrétně byl uveden Horizont), protože napsání tohoto projektu je složitější než u českých poskytovatelů. Zde je pár vyjádření:

R1: „Před 15 lety jsme využívali externisty, aby tomu dali nějakou koncepci. Postupem času se to chtělo uchopit institucionálně. Dneska je výzev mnoho a některé projekty, které nestíhá náš tým dělat, dáváme externistům.“

R2: „Loni jsme poprvé používali externistu a máme s tím dobré zkušenosti.“

R5: „U českých poskytovatelů si projekty píšeme sami, ovšem u některých evropských projektů využíváme i externí pracovníky.“

Respondenti, kteří uvedli, že využívají možnosti externích pracovníků, nemají s externisty vyloženě negativní zkušenost. Pokud se však podíváme na preference, všechny univerzity raději využívají pracovníky interní. Je to z důvodu specifického univerzitního prostředí.

R1: „Myslím si, že není vhodné mít externisty. Oni moc neví, jak to na univerzitě chodí, jaká je mentalita univerzitní obce. Těžko pak budou něco velkého koordinovat.“

R11: „Preferováno je interní zpracování z důvodu znalosti vnitřních procesů a potřeb instituce.“

Na zbylých univerzitách využívají pouze interní pracovníky.

R:10 „Projekty zpracováváme pouze v kooperaci s našimi zaměstnanci. Nepoužíváme externí pracovníky.“

Tabulka 11 Využití externích pracovníků (vlastní zpracování)

Odpovědi zaměstnanců univerzit	Četnost odpovědí (n=11)
Využívají možnosti externistů	5
Nevyužívají možnosti externistů	6

4. Co je pro Vás nejsložitější na přípravě žádosti o dotaci?

Díky této otázce, autorka zkoumala aspekty, které komplikují zaměstnancům univerzit tvorbu žádosti o dotaci. Na základě odpovědí následně můžeme určit největší problémy a vyhotovit doporučení na jejich eliminaci. Byly zde zkoumány tyto aspekty:

a) Nejsložitější části u přípravy žádosti.

b) Zda byly univerzitám někdy žádosti zamítnuty.

a) Respondenti zmínili mnoho různých aspektů, které jsou u přípravy žádosti složité. Postupně si je tedy rozebereme.

Většina respondentů se shodla na tom, že u přípravy žádostí o dotace je pro ně mnohdy náročné zorientovat se jak v obecných pravidlech, tak hlavně v pravidlech specifických. Respondenti uváděli problematiku odkazování ve specifických pravidlech na pravidla obecná nebo na Evropské směrnice.

R5: „Specifické části se moc odkazují na obecná pravidla. Zdržuje to a špatně se to čte.“

Kvůli tomu musí zaměstnanci dlouze pátrat po potřebných odpovědích. Dále uváděli, že v některých částech jsou pravidla velice obecná. V takovém případě může dojít k vyložení

si pravidel na straně žadatele jinak než na straně ministerstva. Později kvůli tomuto nedorozumění mnohdy dochází k zamítnutí žádostí. Jeden respondent uvedl, že MŠMT kontaktoval, když potřeboval část pravidel, která byla napsána hodně obecně, dovysvětlit a ujistit se, že vše bylo pochopeno správně. V tomto případě mu však MŠMT odpovědělo tak, že zkopírovalo stejnou část pravidel a obratem poslalo nazpět. Respondent se k tomu vyjádřil takto:

R1: „To si můžeme přečíst i sami, ale my chceme na konkrétní dotaz konkrétní odpověď, tak je někdy dost složité s nimi jednat.“

Jeden respondent také zmínil fakt, že pravidla se mohou v průběhu období změnit.

R7: „Nejsložitější na tom je, že víme že ta pravidla se potom mění, takže napsat ten projekt tak, aby kdyby se náhodou ta pravidla změnila, tak ten projekt se dal i tak realizovat.“

Další připomínka, která se týkala problematiky pravidel, narážena na odlišnost pravidel u každého poskytovatele. Rozdíly v pravidlech se objevují např. v oblasti určování mezd. V konečném důsledku je však cílová skupina stejná a poskytovatel (stát) taky. V případě sjednocení pravidel by se zjednodušila a ulehčila orientace a dodržování pravidel.

R3: „Není důvod proč by to ověřování výdajů třeba mělo být jinak nastavené, proč by stanovení mezd mělo být jinak nastavené.“

Respondenti dále zmiňovali komplikace při tvorbě analýz. Tato část přípravy projektu může být pro zaměstnance složitá, obzvláště pokud k tomu nemají metodiku zpracování. Konkrétně respondenti zmiňovali finanční analýzy a cost benefit analýzu.

R6: „Pokud jsou to investiční projekty tak se tam musí zpracovávat docela složitá analýza, takže tam to je docela komplikované.“

Několik respondentů se také shodlo na tom, že komplikace mohou nastat i uvnitř univerzity v interní komunikaci. Náročný je sběr požadavků a vyjasňování si věcí týkajících se projektů. Administrativně náročné je pro některé respondenty taky neustálé odsouhlasování podkladů, aby se s nimi mohlo pracovat dále. To se děje hlavně v případě celouniverzitních projektů.

R10: „V této fázi my si furt dokola odsouhlasujeme, co a jak bude zpracováno, a i případné změny.“

Jeden respondent také zmínil rozdílnost aplikací pro podání projektových žádostí napříč poskytovateli. Sám však potvrdil, že on aplikace již ovládat umí, protože se v nich pohybuje často. Ostatní respondenti se taktéž k aplikacím nevyjadřovali zcela negativně, spíše konstatovali fakt, že se aplikace už ovládat naučili, proto to jako komplikaci neuvádí.

Tabulka 12 Komplikace při podání žádostí (vlastní zpracování)

Odpovědi zaměstnanců univerzit	Četnost odpovědí (n=11)
Složitá orientace v pravidlech	6
Odlíšná pravidla napříč poskytovateli	3
Analýzy	2
Interní komunikace	3
Rozdílné aplikace pro podání projektů napříč poskytovateli	1

b) Při zjišťování neúspěšnosti v žádostech o dotaci vyplynuly takové skutečnosti, že většina respondentů má zkušenost s neúspěšnou žádostí. Nelze si však výsledky vyložit tak, že menšině univerzit, na kterých jsou respondenti zaměstnání, nikdy nebyla zamítnuta žádost o dotaci. Někteří respondenti odpovídali pouze sami za sebe v případě 100 % úspěšnosti u jejich žádostí. Pár jedinců dodalo, že jim samým vše prošlo, avšak na univerzitě již zamítnuté žádosti byly. Pokud se zaměříme na důvody zamítnutí žádostí, nemůže být konstatován jeden hlavní důvod, proč se tomu stalo. Respondenti měli zkušenosti s mnoha různými důvody, jako je:

- Nesplněny podmínky výzvy;
- Téma projektu se plně neshodovalo s výzvou;
- Nekomunikace s hodnotitelem (zapomněli zareagovat na depeši v programu ISKP);
- Malý objem financí ve výzvě (byly vybrány lepší projekty).

Pokud se vrátíme k bodu malého objemu financí, tento důvod se týkal hlavně vědeckých projektů, kde podle jednoho respondenta je úspěšnost pouze 20-30 %. Dále bylo zmíněno, že větší neúspěšnost bývá hlavně u partnerských projektů, které probíhají např. při spolupráci dvou univerzit.

Tabulka 13 Zkušenost se zamítnutí žádosti o dotaci (vlastní zpracování)

Odpovědi zaměstnanců univerzit	Četnost odpovědí (n=11)
Má zkušenost se zamítnutí žádosti	8
Nemá zkušenost se zamítnutí žádosti	3

5. Jaké máte dosavadní negativní zkušenosti za předchozí programová období?

Touto otázkou chtěla autorka získat konkrétní negativní situace, ve kterých se respondenti za minulá programová období vyskytli.

Pouze jeden respondent neměl v tomto případě žádnou negativní zkušenost za předchozí programová období a podle jeho názoru, byla minulá programová období nastavena lépe. Zbylých deset respondentů se o jejich negativní zkušenosti podělilo.

Vybereme-li zkušenosti, které se napříč respondenty opakovaly, patří mezi ně problematika vykazování. V tomto případě bylo zmiňováno vykazování práce a vykazování dovolených během realizace projektu. Vykazování práce zabírá zaměstnancům hodně času, který by mohli věnovat práci na projektu. U vykazování práce je třeba zdůvodnit a podrobně zaznamenat, co jednotliví zaměstnanci při realizaci projektu dělali každý den. Každý zaměstnanec má potom svůj samostatný výkaz.

R4: „Tohle neděláte ani normálně v běžném pracovním procesu, je to časově náročné.“

V případě vykazování dovolené, byla problematika složitě nastavená. K tomu, aby byly dovolené v rámci projektu správně vykázány, bylo zapotřebí použití složitých výpočtů.

Další opakující se negativní zkušenost se točila kolem systému účetnictví. Každá univerzita může mít systém účetnictví nastaven jinak než kontrolní orgány na MŠMT. V konečném důsledku pak může dojít k problému, že se konečné stavy mohou lišit, ovšem jen v řádech haléřů. Není to tedy z důvodu špatného účtování, ale v rozdílnosti právě systému účtování a zaokrouhlování. Konečné stavy však musí sedět na halěř přesně. Na univerzitách potom nastávají komplikace, když se snaží konečné účty srovnat. Pokud by k nápravě nedošlo, univerzita by mohla přijít i o část dotace.

R4: „V několika milionovém projektu se potom handrkujete o korunu a 35 haléřů.“

R6: „Někdy nesedí systém účtování na škole se systémem, který používají oni pro účtování a začnou být problémy s haléři.“

Zmiňována byla i fluktuace zaměstnanců na MŠMT. Může se stát, že na počátku máte manažera projektu někoho jiného než na konci. V průběhu realizace projektu pak mohou nastat obtíže, kdy se na počátku s prvním manažerem na něčem dohodnete, ale po odchodu prvního manažera s tím další manažer projektu nemusí souhlasit.

R4: „To víte začnete s jedním, díky němu to máte nějak nastavené a v půlce se Vám změní a ten to zase vnímá úplně jinak.“

Dva respondenti považovali jako negativní zkušenost kontroly daných projektů. Jeden respondent zmínil i to, že v případě kontroly obdrželi sankci, se kterou však nesouhlasili a následně skončili i u soudu. Důvodem byl rozdílný výklad pravidel na straně ministerstva, auditního orgánu a univerzity.

R3: „Auditní orgán si přečte ty pravidla a vyloží si to úplně nějak jinak...v zásadě, jak chce. Pak přijde na kontrolu k tomu příjemci a řekne tohle je nezpůsobilé, tohle je špatně, tohle je blbě.“

Jeden respondent se svěřil s tím, že v průběhu realizace projektu docházelo ke změnám příruček a podmínek. I když jim bylo sděleno, že oni mají jet v režimu starých příruček a podmínek na kterých projekt postavili, neměli v to důvěru a obávali se budoucích komplikací. Proto se snažili projekt stále přizpůsobovat novým a novým požadavkům.

R6: „Oni říkali, když vypíšeme verzi 5, tak vy se řídíte verzí 4, ale a vždycky tam je to ALE.“

Zazněly i narážky na negativní zkušenosti se stranou poskytovatele, kdy někteří administrátoři podle jednoho respondenta hledají jen komplikace. Dle respondenta druhého dostávali od poskytovatelů nejednoznačná vyjádření na sporné body.

R3: „Někteří jsou super, jde jim o tu společnou věc, abychom měli dobře zrealizovaný projekt a některým prostě ne. Hledají problémy tam, kde nejsou.“

Všemi odpověďmi rezonovala i problematika celkové byrokracie. Jakékoli změně v projektu předchází dlouhé papírování a zdůvodňování. V problematice vykazování je taktéž na jednoho člověka potřeba dokládat spousty písemností. Komplikovaná je i následná archivace. Jeden respondent však konstatoval, že byrokracie postupuje lepším směrem.

Tabulka 14 Negativní zkušenosti respondentů (vlastní zpracování)

Odpovědi zaměstnanců univerzit	Četnost odpovědí (n=11)
Rozdílný systém účtování	2
Fluktuace zaměstnanců MŠMT	4
Kontroly	2
Komplikace ze stran poskytovatele	2
Byrokracie	3

6. Jaká jsou Vaše doporučení pro zlepšení procesu žádosti o dotace?

Touto otázkou byly zjišťovány návrhy na zlepšení procesu. Respondenti mají v procesu žádostí o dotace mnoholeté zkušenosti, proto si autorka myslí, že jsou schopni nastínit kvalitní doporučení. Zjištěné návrhy mohou být využity jako inspirace pro následný výstup rozhovorů. V rozhovoru zazněly tyto návrhy:

Snížení objemu byrokracie. Takovou změnu by nejspíše uvítal každý respondent. Pokud se ohlédneme zpětně na celý rozhovor, téma nadměrné byrokracie se jím proplétalo po celou dobu.

Respondenti navrhovali i sjednocení pravidel napříč poskytovateli. Tato změna by napomáhala ušetřit zaměstnancům univerzit čas, který v současnosti tráví nad studiem zadávací dokumentace.

Dalším návrhem plynoucím od respondentů bylo zveřejňování podrobnějších informací k výzvám. Momentálně respondenti znají názvy výzev a základní informace. Kdyby došlo ke zveřejnění podrobnějších informací, mohly by se univerzity předem na výzvu lépe připravit.

Jeden respondent taktéž upozornil na časové prodlevy na MŠMT a doporučoval by, aby ministerstvo pracovalo v reálném čase.

R6: „V současnosti Ministerstvo školství spí, protože když si vezmete OP JAK, který byl spuštěn před třemi lety, ale v podstatě až vloni byly první výzvy.“

Co by se podle dvou respondentů ještě mělo změnit je otázka komunikace a plánování výzev a kapacity zaměstnanců na vysokých školách. V současnosti se ministerstvo chystá vyhlásit pět relevantních výzev najednou. Pro menší univerzity bude problém pokusit se získat

všechny, a to z důvodu nedostatečné kapacity zaměstnanců. V tuto chvíli budou mít velkou výhodu právě velké univerzity s větším množstvím zaměstnanců.

R3: „Za mě je to dost špatně naplánované. My prostě nemáte kapacitu se té výzvy zúčastnit, když vyhlásí všech 5 najednou. Bude to určitě problém a musíme s tím prostě nějak pracovat.“

Podle respondentů je taky důležité, poučit se z předešlých chyb, a to nejen na straně žadatele, ale i na straně ministerstva.

7. Jaké jsou Vaše vyhlídky pro aktuální programové období 2021–2027?

Předešlé otázky rozhovoru se vztahovaly především k minulým PO. Poslední otázka se zaměřuje na aktuální PO. Zkoumány byly tyto aspekty:

- a) Zda je v novém PO dostatek finanční podpory pro vysoké školy.**
- b) Vyhlídky pro nové PO.**

a) Většina respondentů se shodla na tom, že nabídku financí pro vysoké školy by přivítali větší. Vyjádřili se k tomu takto:

R6: „Dotace, které se týkají provozu vysokých škol v podstatě od roku 2015 téměř nenarostly. Narůstají o 1–2 %, když v současnosti je inflace taková, jaká je.“

R3: „Obecně se ty prostředky snížily.“

b) OP JAK je postaven hlavně na udržitelnosti a s tím počítají i respondenti. Ví tedy, že v PO nebudou probíhat nové velké výstavby. Někteří by to však uvítali. Sami k tomu dodali:

R7: „Jsou tam omezení, ale s nimi my už prostě počítáme a víme, že k žádné nové výstavbě už docházet nebude a musíme se s nimi nějakým způsobem popasovat.“

Jeden respondent otevřel i problematiku soutěžních projektů. Podle něj, pokud bude většina projektů soutěžních, největší obnosy financí poputují k velkým univerzitám. Pokud by však MŠMT nastavilo pravidla, kdo o kolik financí může žádat, nebyl by to úplně špatný přístup.

R3: „Jestli to bude opravdu všechno soutěžní, to znamená, že to nakonec dostane všechno UK, MU nebo ČVUT... prostě velké české univerzity, tak na ostatní pak zbude málo.“

V konečném důsledku je pro vysoké školy hlavním cílem naplnit jejich strategické plány a pokusit se získat co nejvíce financí na zkvalitnění zázemí univerzit a kvality výuky. Díky tomu bude dosaženo i posunu veškerého terciálního vzdělání v České republice.

8.1 Shrnutí nejzásadnějších zjištění plynoucí z rozhovorů

Tabulka 15 Zjištění plynoucí z rozhovorů (vlastní zpracování)

Nejzásadnější zjištění	Vlastní komentář autorky
Postup přípravy žádosti o dotaci	Z rozhovoru vyplynulo, že se univerzity řídí dvěma odlišnými postupy. První postup zahrnuje nejprve výběr vhodných výzev a pak následnou prezentaci fakultám. Druhý postup je opačný, kdy univerzity nejprve zjistí potřeby svých fakult a následně na to hledají vhodnou výzvu.
Preference interních pracovníků	Respondenti z 5 univerzit uvedli, že možnosti externistů již využili, avšak pokud se ohlédneme na preference, téměř vždy si vyberou raději pracovníka interního. Tyto preference plynou hlavně z důvodu specifického univerzitního prostředí.
Složitá orientace v pravidlech výzvy	Mezi komplikacemi u podávání výzev zazněla složitá orientace v pravidlech od respondentů mnohokrát. Největší problém respondentům dělá časté odkazování na další a další dokumenty.
Rozdílná pravidla mezi poskytovateli	Univerzity nečerpají dotace pouze od jednoho poskytovatele, nýbrž si mohou vybrat mezi mnoha možnostmi. Každý poskytovatel má ale svá pravidla nastavená jinak, a to přináší univerzitám značné komplikace. Respondenti se nechali slyšet, že nerozumí tomu, proč by například mzdy měly být nastaveny pokaždé jinak, když se v konečné důsledku jedná stále o univerzitu.
Interní komunikace na univerzitě	U přípravy projektů je důležité zaměřit se i na kvalitní komunikaci uvnitř univerzity. Pokud bude personální politika na projektových odděleních nastavená správně, napomůže to vyhnout se případným

	komplikacím způsobených komunikačním šumem mezi zaměstnanci.
Fluktuace zaměstnanců MŠMT	Fluktuace zaměstnanců na straně poskytovatelů zapříčiňuje problémy žadatelům, a to hlavně pokud dojde k situaci, že nový zaměstnanec má na průběh realizovaného projektu jiný názor než zaměstnanec původní, který projekt odsouhlasil. Žadatelé následně musí projekt přizpůsobovat novým podmínkám, přičemž nikdy nemají jistotu, že v případě další výměny zaměstnance dojde k souhlasu se změnami.
Rozdílnost v systému účetnictví	Ne vždy má strana poskytovatele a strana žadatele účetní systém nastaven stejně. V takové situaci může následně docházet ke komplikacím zapříčiněným např. rozdílným zaokrouhlováním, kdy se finální částky mohou lišit o pár haléřů. Konečná částka na obou stranách se však musí přesně shodovat.
Byrokracie	Stížnosti respondentů směřovaly i k nadměrnému množství byrokracie, která je podmínkou úspěšné realizace projektu. Žadatele neustálé „papírování“ zdržuje od práce, kterou by mohli věnovat důležitější práci na projektu.
Existence dotačních programů	Jeden respondent v rozhovoru zmínil, že ke skenování vhodných výzev pro jejich univerzitu využívají dotační programy. Konkrétně zmínil program Anlupa, který je dostupný zdarma na internetu.
Vyhlídky pro programové období 2021–2027	Respondenti by v aktuálním období přivítali větší objem financí pro veřejné vysoké školy. Zároveň také počítají s tím, že OP JAK je zaměřen především na udržitelnost a jsou si vědomi toho, že k žádným novým velkým výstavbám docházet již nebude.

9 DOPORUČENÍ PRO ZEFEKTIVNÍ PROCESU ČERPÁNÍ DOTACÍ

Tato doporučení jsou navržena v návaznosti na kvalitativní výzkum, kde byly provedeny rozhovory se zaměstnanci českých univerzit a zjištěny jejich pohledy na danou problematiku. Díky doporučením bude moci autorka odpovědět na předem stanovenou výzkumnou otázku: Jak zefektivnit proces žádosti o dotace?

9.1 Doporučení pro poskytovatele

1. Stabilizace personální politiky

V návaznosti na rozhovor autorka zjistila, že na ministerstvech, zodpovědných za rozdělování dotací, dochází k velké fluktuaci zaměstnanců a na pozicích se tak často mění lidé. Každý zaměstnanec má pak na danou okolnost odlišný názor. Dochází tak k situacím, kdy si žadatel s prvním zaměstnancem domluví nějaký postup, se kterým pak zaměstnanec nový nesouhlasí. Takové situace komplikují proces realizace projektů na straně žadatelů. Autorka doporučuje na začátku jednotlivých výzev jasně určit podmínky, kterými se budou na straně poskytovatelů řídit a neměnit je. Díky této změně pak nebudou proces ovlivňovat osobní názory jednotlivých zaměstnanců ministerstva a celý postup bude jednotný.

2. Informovat žadatele o výsledcích průběžných kontrol

Každý projekt musí být náležitě kontrolován. Někdy se však stane, že i když žadatelé dodržují veškerá pravidla, auditní orgán si pravidla vyloží jinak a při kontrole se to projeví v podobě sankcí. Takové situace mohou skončit i u soudu. Pokud by auditní orgány poskytovaly zprávy z předešlých kontrol, žadatelé by si tak mohli udělat představu o tom, co a jak se bude kontrolovat a podle toho postupovat. V případě auditu na jejich univerzitě by měli větší pravděpodobnost kontroly bez problému. Tímto způsobem by se ušetřil nejen čas, ale i peníze vynaložené na soudní spory či na sankce. V neposlední řadě by žadatelé byli pod menším stresem z nastávající kontroly. V konečném důsledku by obě strany měly cílit na co nejúspěšnější dokončení projektů.

3. Sjednocení pravidel napříč poskytovateli

Toto doporučení rezonovalo v rozhovoru vícekrát. V současnosti mají poskytovatelé rozdílná pravidla. Týká se to například určování výše mezd, které má každý poskytovatel nastaveno jinak. Ve finále však příjemce (univerzita) je identický. Pokud by došlo ke sjednocení jednotlivých pravidel, pro žadatele by to znamenalo nesmírné zjednodušení

celého procesu. Autorka se domnívá, že by se taktéž snížila chybovost na straně žadatelů. Díky sjednocení by totiž stačilo podrobně nastudovat pouze jedno pravidlo.

4. Snížení objemu byrokracie

Velké množství byrokracie zaznívalo v rozhovoru mnohokrát. Autorka samozřejmě rozumí tomu, že poskytovatelé chtějí mít nad projektem určitou kontrolu, přece jenom dávají univerzitám velké objemy peněz. V určitých situacích by však byrokracie nemusela být tak objemná. Autorka naráží např. na výkazy práce, které jsou dle jejího názoru nadbytečné a mohly by být značně zjednodušeny.

5. Sjednocení účetních systémů

Podmínkou úspěšného dokončení projektu je taky bezchybné vyúčtování všech účetních operací, které se musí shodovat jak na straně poskytovatele, tak na straně žadatele. Někdy však dochází k potížím, kdy se konečné částky liší, byť jen o pár haléřů. Tyto rozdílnosti však musí být opraveny, a to přidává práci a starosti právě žadatelům. Tento problém nemusí být vždy způsoben jen špatným vyúčtováním. Ve většině případů za rozdílností výsledků stojí jinak nastavený systém zaokrouhlování účetních operací na obou stranách. Autorka doporučuje, aby se na začátku projektu určil systém účtování, který bude dodržován jak žadatelem, tak i poskytovatelem. Díky tomu se bude moci předejít nežádoucím komplikacím při realizaci projektů.

9.2 Doporučení pro žadatele

1. Nastavení kvalitní komunikace na univerzitách

Ke zlepšení by nemělo docházet pouze na straně poskytovatele. U žadatelů dané komunikační systémy na univerzitách mnohdy nejsou nastaveny nejlépe a může dojít ke zdržování, např. v případě, kdy si musí jednotlivé dílčí celky opakovaně něco odsouhlasovat. Na mnoha univerzitách je to nastavené tak, že většina rozhodovacích procesů se drží na úrovni rektorátu, který je však přehlcen povinnostmi. Autorka se domnívá, že na univerzitě a jednotlivých fakultách působí mnoho inteligentních lidí, kteří by část rozhodovacích procesů mohli převzít na sebe. Opět by došlo ke zrychlení celého postupu žádosti o dotaci.

2. Využívat možnosti školení

Pokud univerzita přijme nové zaměstnance na pozice v projektových odděleních nebo v případě začátku nového PO bude využití školení pro univerzity velmi přínosné. Jednotlivá školení a semináře nabízí i MŠMT. Konkrétně v OP JAK lze absolvovat školení, která se

věnují aktuálně vypsaným výzvám. Během školení jsou pak probrány obecné informace týkající se výzev, rozpočet, aspekty žádosti, procesy schvalování a náležitosti žádosti o podporu. Pro absolvování školení je nutné se předem registrovat. Výpis jak ukončených školení, tak nadcházejících naleznete na stránkách www.opjak.cz v záložce akce a semináře.

3. Používat dotační programy pro skenování výzev

V rozhovoru se pouze jeden respondent zmínil o využívání programů pro skenování vhodných výzev. Pro samotnou autorku byla existence programu překvapením a vzhledem k tomu, že žádný další respondent využívání programu nezmínil, rozhodla se ho zařadit mezi její doporučení. Program Anlupa je zdarma a naleznete jej na internetových stránkách www.anlupa.cz. Tento program umožňuje snadné a automatické vyhledávání výzev na projekty vývoje, výzkumu a inovací. Sleduje výzvy vyhlašované jak od národních, tak i od zahraničních poskytovatelů. V aplikaci si žadatelé pomocí filtrů mohou nadefinovat, co přesně hledají a na základě toho budou upozorněni emailem, pokud program najde výzvu přímo pro ně. Díky tomuto programu se pak nemůže stát, že vhodnou výzvu pro univerzitu přehlédnou.

4. Využívat příručky pro hodnotitele

Stejně jako se vydávají pravidla a specifická pravidla pro žadatele, v některých výzvách poskytovatelé vydají i příručky pro hodnotitele. Podle autorky je vhodné nastudovat si i tyto příručky. Univerzitní pracovníci si tak budou moci udělat lepší představu o tom, co se bude hodnotit nejvíce a na co se hodnotitelé budou zaměřovat. Díky těmto informacím budou moci následně předejít chybám při tvorbě žádostí a znásobí tak i své možnosti úspěchu.

ZÁVĚR

Na začátku práce byly stanoveny tři cíle. Prvním cílem práce bylo vymezit základní pojmy týkající se Kohezní politiky EU. Druhým cílem práce bylo analyzovat čerpání financí z OP VVV na veřejných vysokých školách v ČR. Poslední stanovený cíl se soustředil na návrh doporučení, která usnadní vypracování žádostí o dotace a zároveň zefektivní celý proces, a to na základě polostrukturovaných rozhovorů se zaměstnanci projektových oddělení veřejných vysokých škol.

V první části bakalářské práce byl s pomocí řešerše literárních zdrojů definován pojem kohezní politika, její principy, cíle a strukturální a investiční fondy. Teoretická část se zaměřila i na samotnou implementaci této politiky do praxe, a to jak na úrovni EU, tak i na úrovni ČR. V České republice se politika implementuje prostřednictvím operačních programů zaměřených na konkrétní odvětví, přičemž v práci došlo ke specifikaci odvětví výzkumu vývoje a vzdělávání. K tomu, aby mohla Česká republika politiku aplikovat, je zapotřebí sjednat Dohodu o partnerství, která musí být následně schválena i Evropskou komisí. Tuto dohodu musí mít sjednány i zbylé členské státy EU.

Praktická část práce byla rozdělena na dvě poloviny. V první polovině byla vyhotovena analýza čerpání financí veřejných univerzit z OP VVV. Analýza byla zpracována na 25 českých veřejných vysokých školách a díky analýze nedošlo pouze k prezentaci poznatků týkajících se čerpání financí, ale pomohla nám charakterizovat i celkovou strukturu veřejného vysokého školství České republiky.

Z analýzy vyplynulo, že nejvíce financí na projekty z OP VVV vyčerpala za období 2014-2020 Univerzita Karlova, která je zároveň největší veřejnou univerzitou v ČR. Ovšem při přepočtu vynaložených nákladů na studenta Univerzita Karlova již tak nevynikala. V tomto případě jako nejlepší vyšla Janáčkova akademie múzických umění, kterou naopak řadíme mezi nejmenší veřejné vysoké školy. Z analýzy bylo taky zjištěno, že nejvíce veřejných vysokých škol se nachází na území hlavního města Prahy, naopak Středočeský a Karlovarský kraj nedisponují ani jednou veřejnou univerzitou.

Druhá polovina praktické části se věnovala vyhodnocení polostrukturovaných rozhovorů. Rozhovory byly vedeny s 11 respondenty z projektových oddělení veřejných vysokých škol ČR. Cílem rozhovorů bylo zjistit postupy užívané při zpracovávání žádostí, co je pro respondenty nejsložitější, jejich negativní zkušenosti za minulá programová období a vyhlídky pro programová období nová.

Z rozhovorů vyplynulo, že u přípravy žádostí využívali respondenti dva různé postupy. V prvním postupu nejprve našli příhodnou výzvu, kterou následně prezentovali fakultám, naopak v postupu druhém nejdřív vyslyšeli potřeby fakult a poté pátrali po vhodné výzvě. Co se týče obtížných částí při tvorbě žádosti o dotaci, respondenti se v mnohých shodli. Nejvíce zazníval problém složité orientace v pravidlech, odlišná pravidla napříč poskytovateli a interní komunikace na univerzitě. Do negativních zkušeností spojených s předešlými programovými obdobími lze zařadit rozdílnost účetních systémů, fluktuaci zaměstnanců MŠMT a objemnou byrokracii. V návaznosti na nová programová období jsou si respondenti vědomi toho, že k výstavbám na zelené louce z důvodu orientace OP JAK na udržitelnost již docházet nebude.

Na základě zjištěných informací z rozhovorů byla autorkou navržena doporučení pro zefektivnění celého procesu tvorby, podávání a řízení dotačních projektů. Tato doporučení zodpovídají i předem stanovenou výzkumnou otázku: Jak zefektivnit proces žádosti o dotace? Podle ní se negativní faktory ovlivňující celý proces vyskytují jak na straně poskytovatelů, tak i na straně žadatelů. Svá doporučení tedy rozdělila do dvou skupin – doporučení pro poskytovatele dotací a doporučení pro žadatele. Do první skupiny spadají návrhy na sjednocení personální politiky nebo informovat žadatele o výsledcích průběžných kontrol. Pro druhou skupinu navrhla autorka např. využívat dotační programy pro skenování výzev nebo využívat příručky pro hodnotitele.

Dotace ze strukturálních a investičních fondů Evropské unie napomáhají rozvíjet vývoj, výzkum a vzdělávání v celé České republice a představují důležitou součást jejich financování. Autorka věří, že i nadále bude kohezní politika svými finančními prostředky přispívat na tento rozvoj, a to nejen v České republice, ale i v celé Evropské unii.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Abeceda fondů EU 2014-2020: jak fungují evropské fondy? projekt: Krok za krokem : kam se obrátit pro radu?, 2015. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. ISBN 978-80-7538-013-5.

Abeceda fondů EU 2021-2027: jak fungují evropské fondy?: jak a na co lze žádat o dotaci?: kam se obrátit pro radu?, 2022. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Národní orgán pro koordinaci. ISBN 978-80-7538-420-1.

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE, 2022. *Výroční zpráva o činnosti a hospodaření AMU za rok 2021*. Praha: Akademie múzických umění v Praze. ISBN 978-80-7331-604-4.

AKADEMIE VÝTVARNÝCH UMĚNÍ V PRAZE, 2022. *Výroční zpráva Akademie výtvarných umění v Praze o činnosti za rok 2021*. Praha: Akademie výtvarných umění v Praze. ISBN 978-80-88366-40-9.

AYRER, Martin et al., 2022. *Výroční zpráva o činnosti Univerzity Karlovy za rok 2021*. Praha: Univerzita Karlova. ISBN 978-80-7678-080-4.

BAUN, Michael J. a Dan MAREK, 2014. *Cohesion policy in the European Union*. London: Palgrave. ISBN 978-0-2303-0313-3.

Cohesion Fund. *European Commission* [online]. [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/regional_policy/funding/cohesion-fund_en

Common Provisions Regulation: The single rulebook of EU funds jointly delivered with member states and regions. *European Commission* [online]. [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/funding-management-mode/common-provisions-regulation_en

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE, 2022. *Výroční zpráva o činnosti ČZU 2021*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze. ISBN 978-80-213-3184-6.

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE, 2022. *Výroční zpráva o činnosti ČVUT v Praze za rok 2021*. Praha: České vysoké učení technické v Praze. ISBN 978-80-01-06999-8.

ČESKO, 1998. Zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2023-05-05]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-111#cast2>

Dohoda o partnerství 2021 - 2027, ©2023. *DotaceEU.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/priprava-obdobi-2021-2027/s>

European Social Fund Plus (ESF+). *European Commission* [online]. [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=325&langId=en>

Eurydice: 7. Terciární vzdělávání, 2023. *Evropská komise* [online]. [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/cs/national-education-systems/czech-republic/terciarni-vzdelavani>

Evropský námořní a rybářský fond, ©2023. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2023-05-07]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/microsites/ispz/financovani/evropske-zdroje/emff>

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, ©2023. *DotaceEU.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2023-05-07]. Dostupné z: [https://www.dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/slovník-pojmu/e/evropsky-zemedelsky-fond-pro-rozvoj-venkova-\(eafrd](https://www.dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/slovník-pojmu/e/evropsky-zemedelsky-fond-pro-rozvoj-venkova-(eafrd)

GEISLEROVÁ, Eli, 2012. *Mít přehled: průvodce informačními a poradenskými službami pro mládež v ČR*. Praha: Národní institut dětí a mládeže Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. ISBN 978-80-87449-02-8.

HÁJEK, Oldřich a Jiří NOVOSÁK, 2010. *Kohezní politika v širších souvislostech*. Žilina: Georg. ISBN 978-80-89401-19-2.

HENDL, Jan, 2005. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál. ISBN 80-7367-040-2.

Informace o fondech: Strukturální a investiční fondy, ©2023. *DotaceEU.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2023-05-07]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/informace-o-fondech-eu>

Jaké jsou tematické cíle ESI fondů a kolik jich je?, ©2023. *DotaceEU.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2023-05-03]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/caste-dotazy/fondy/tematicke-cile-esi-fondu>

JANÁČKOVA AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ, 2022. *Výroční zpráva o činnosti a Výroční zpráva o hospodaření JAMU za rok 2021*. Brno: Janáčkova akademie múzických umění. ISBN 978-80-7460-199-6.

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH, 2022. *Výroční zpráva o činnosti Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích za rok 2021*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. ISBN 978-80-7394-921-1.

Just Transition Fund. *European Commission* [online]. [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/regional_policy/funding/just-transition-fund_en

MAREK, Daniel a Tomáš KANTOR, 2009. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal. ISBN 978-80-8702-956-5.

MASARYKOVA UNIVERZITA, 2022. Výroční zpráva o činnosti Masarykovy univerzity za rok 2021. In: *Masarykova univerzita* [online]. Brno: Masarykova univerzita [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: https://www.muni.cz/media/3432240/mu_vzoc_2021-cz.pdf

MATĚJŮ, Petr, 2009. *Bílá kniha terciárního vzdělávání*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. ISBN 978-80-254-4519-8.

MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ, 2022. *Výroční zpráva o činnosti Mendelovy univerzity v Brně 2021*. Brno: Mendelova univerzita v Brně. ISBN 978-80-7509-840-5.

NALEJVAČOVÁ, Lucie, © 2005-2022. Přehled fondů. *Euroskop.cz* [online]. Úřad vlády České republiky [cit. 2023-05-07]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/ja-a-eu/fondy/prehled-fondu/>

New Cohesion Policy: What's new for 2021-2027?, 2021. *European Commission* [online]. [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/regional_policy/2021-2027_en

NoVVVinky, 2022. In: *Operační program Vývoj, výzkum a vzdělávání* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: <https://opvvv.msmt.cz/download/file6106.pdf>

O programu, © 2023. *Operační program Jan Amos Komenský* [online]. Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání [cit. 2023-05-05]. Dostupné z: <https://opjak.cz/o-programu/>

Operační program Vývoj, výzkum a vzdělávání: vezre 5.0, 2021. In: *Operační program Vývoj, výzkum a vzdělávání* [online]. [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: <https://opvzv.msmt.cz/download/file5847.pdf>

Operační program výzkum, vývoj a vzdělávání, © 2017. In: *Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání* [online]. Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://opvzv.msmt.cz/download/file1556.pdf>

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání, ©2023. *DotaceEU.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2023-05-05]. Dostupné z: [https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/kohezni-politika-eu/operacni-programy/op-vyzkum,-vyvoj-a-vzdelavani-\(1\)](https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/kohezni-politika-eu/operacni-programy/op-vyzkum,-vyvoj-a-vzdelavani-(1))

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA, 2022. Výroční zpráva o činnosti Ostravské univerzity za rok 2021. In: *Ostravská univerzita* [online]. Ostrava: Ostravská univerzita [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://dokumenty.osu.cz/rektorat/vz/zprava2021.pdf>

Počet obyvatel v obcích – k 1. 1. 2022, 2022. *Český statistický úřad* [online]. Praha [cit. 2023-04-10]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112022>

Politika soudržnosti EU: Komise přijala dohodu o partnerství s Českou republikou na období 2021–2027 ve výši 21,4 miliardy eur, 2022. *Evropská komise* [online]. [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: https://czechia.representation.ec.europa.eu/politika-soudrznosti-eu-komise-prijala-dohodu-o-partnerstvi-s-ceskou-republikou-na-obdobi-2021-2027-2022-05-24_cs

Priorities for 2021-2027: Funds priorities. *European Commission* [online]. [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/how/priorities_en

Programové období 2014-2020, ©2023. *DotaceEU.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2023-05-03]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/2014-2020>

Programové období 2021-2027, ©2023. *DotaceEU.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020>

Programový dokument, 2022. In: *Operační program Jan Amos Komenský* [online]. [cit. 2023-05-05]. Dostupné z: https://opjak.cz/wp-content/uploads/2022/06/OP_JAK_v2.7.pdf

Programy, ©2023. *DotaceEU.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2023-05-05]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/2014-2020/operacni-programy>

Přehled podpořených projektů bez šablon k 21. 9. 2022, 2022. In: *Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání* [online]. Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://opvvv.msmt.cz/clanek/item1015073.htm>

PŘEHLED VYSOKÝCH ŠKOL V ČR: VEŘEJNÉ VYSOKÉ ŠKOLY, © 2013 – 2023. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*[online]. MŠMT [cit. 2023-05-05]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/prehled-vysokych-skol-v-cr-3>

RAVITCH, Sharon M a Nicole Mittenfelner CARL, 2021. *Qualitative research: bridging the conceptual, theoretical, and methodological*. Second edition. Los Angeles: Sage. ISBN 9781544333816.

Regionální politika 2014-2020, © 2005-2022. *Euroskop.cz* [online]. Úřad vlády České republiky [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/ja-a-eu/fondy/regionalni-politika/regionalni-politika-2014-2020/>

Regionální politika 2021-2027, © 2005-2022. *Euroskop.cz* [online]. Úřad vlády České republiky [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/ja-a-eu/fondy/regionalni-politika/regionalni-rozvoj-a-soudrznost-po-roce-2020/>

Řídící orgán, ©2023. *DotaceEU.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/slovník-pojmu/r/ridici-organ>

SLEZSKA UNIVERZITA V OPAVĚ, 2022. *Výroční zpráva o činnosti Slezské univerzity v Opavě za rok 2021*. Opava: Slezska univerzita v Opavě. ISBN 978-80-7510-501-1.

TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA, 2022. *VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI VŠB-TUO ZA ROK 2021: Tabulková příloha*. Ostrava: Technická univerzita Ostrava. ISBN 978-80-248-4616-3.

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI, 2021. *VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI TECHNICKÉ UNIVERZITY V LIBERCI ZA ROK 2020*. Liberec: Technická univerzita v Liberci. ISBN 978-80-7494-575-5.

UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ, 2022. *Výroční zpráva o činnosti Univerzity Hradec Králové za rok 2021*. Hradec Králové: GAUDEAMUS. ISBN 978-80-7435-849-4.

UNIVERZITA JANA EVANGELISTY PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM, 2022. Výroční zpráva o činnosti Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem za rok 2021. In: *Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem* [online]. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: https://www.ujep.cz/wp-content/uploads/2022/06/VZC_2021_Text.pdf

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI, 2022. *Výroční zpráva o činnosti Univerzity Palackého v Olomouci za rok 2021*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-6047-5.

UNIVERZITA PARDUBICE, 2022. *Výroční zpráva o činnosti Univerzity Pardubice za rok 2021*. Pardubice: Univerzita Pardubice. ISBN 978-80-7560-413-2.

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI, 2022. *Výroční zpráva o činnosti UTB za rok 2021*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. ISBN 978-80-7678-080-4.

URBÁNEK, Václav, 2007. *Financování vysokého školství*. Praha: Oeconomica. ISBN 978-80-245-1313-3.

Úvod do politiky soudržnosti EU pro období 2014-2020, 2014. In: *Úřad pro publikace Evropské unie* [online]. Praha [cit. 2023-05-03]. Dostupné z: <https://op.europa.eu/cs/publication-detail/-/publication/a5f9f410-ff67-4fae-b9d2-5cba1254975b>

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE, 2022. *Výroční zpráva o činnosti Vysoké školy ekonomické v Praze za rok 2021*. Praha: Oeconomica. ISBN 978-80-245-2446-7.

VYSOKÁ ŠKOLA CHEMICKO-TECHNOLOGICKÁ V PRAZE, 2022. *Výroční zpráva o činnosti za rok 2021*. Praha: Vysoká škola chemicko-technologická v Praze. ISBN 978-80-7592-128-4.

VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA, 2022. Výroční zpráva o činnosti Vysoké školy polytechnické Jihlava za rok 2021. In: *Vysoká škola polytechnická Jihlava* [online]. Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.vspj.cz/soubory/download/id/8966>

VYSOKÁ ŠKOLA TECHNICKÁ A EKONOMICKÁ V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH, 2022. *Výroční zpráva o činnosti Vysoká škola technická a ekonomická v Českých*

Budějovicích 2021. České Budějovice: Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích. ISBN 978-80-7468-189-9.

VYSOKÁ ŠKOLA UMĚLECKOPRŮMYSLOVÁ V PRAZE, 2016. Výroční zpráva o činnosti Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze za rok 2015. In: *Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze* [online]. Praha: Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.umprum.cz/www/download/62168-1006238211>

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ, 2022. *Výroční zpráva o činnosti Vysokého učení technického v Brně za rok 2021*. Brno: Vysoké učení technické v Brně. ISBN 978-80-214-6058-4.

Vzdělávací systém v České republice – vysoké školství: Popis, 2020. *Gov.cz* [online]. [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/informace/vzdelavaci-system-v-ceske-republice-vysoke-skolstvi-INF-203>

ZAHRADNÍK, Petr, 2017. *Kohezní politika Evropské unie*. V Praze: C.H. Beck. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-527-5.

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI, 2022. *VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI ZA ROK 2021*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni. ISBN 978-80-261-1086-6.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

%	Procento
€	Euro
AMU	Akademie múzických umění v Praze
Apod.	A podobně
AVU	Akademie výtvarných umění v Praze
CEF	Nástroj pro propojení Evropy
COSME	Program podporující konkurenceschopnost podniků
ČR	Česká republika
ČVUT	České vysoké učení technické v Praze
ČZU	Česká zemědělská univerzita v Praze
DP	Dohoda o partnerství
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EaSI	Program zaměstnanost a sociální inovace
EMFF	Evropský námořní a rybářský fond
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ESF	Evropský sociální fond
ESF+	Evropský sociální fond plus
ESI	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
FS	Fond soudržnosti
HNP	Hrubý národní produkt
INTERREG	Programy Evropské územní spolupráce
JAMU	Janáčkova akademie múzických umění
JTF	Fond pro spravedlivou transformaci
JU	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Kč	Koruna česká
LIFE	Program EU pro životní prostředí
MENDELU	Mendelova univerzita v Brně
Mil.	Milion
Mld.	Miliarda
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MU	Masarykova univerzita
Např.	Například
OP JAK	Operační program Jan Amos Komenský
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělání
OSU	Ostravská univerzita
PO	Programové období
PO1	Prioritní osa 1
PO2	Prioritní osa 2
PO3	Prioritní osa 3
PO4	Prioritní osa 4
SSR	Společný strategický rámec
SU	Slezská univerzita v Opavě
Tis.	Tisíc
TUL	Technická univerzita v Liberci
UHK	Univerzita Hradec Králové
UJEP	Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem
UK	Univerzita Karlova
UMPRUM	Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze
UPCE	Univerzita Pardubice
UPOL	Univerzita Palackého v Olomouci

UTB	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
VŠB	Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava
VŠE	Vysoká škola ekonomická v Praze
VŠCHT	Vysoká škola chemicko-technologická v Praze
VŠPJ	Vysoká škola polytechnická Jihlava
VŠTE	Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích
VUT	Vysoké učení technické v Brně
ZČU	Západočeská univerzita v Plzni

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Počet studentů (vlastní zpracování pomocí: výroční zprávy veřejných vysokých škol)	41
Graf 2 Počet realizovaných projektů z OP VVV v období 2014-2020 (vlastní zpracování pomocí: Přehled podpořených projektů _bez šablon k 21. 9. 2022, 2022).....	43
Graf 3 Celkové výdaje na jednotku studenta (vlastní zpracování pomocí: Přehled podpořených projektů _bez šablon k 21. 9. 2022, 2022).....	45
Graf 4 Celkové výdaje na projekty OP VVV v krajích (vlastní zpracování pomocí: Počet obyvatel v obcích – k 1. 1. 2022, 2022).....	47
Graf 5 Celkové výdaje na 1000 obyvatel (vlastní zpracování pomocí: Počet obyvatel v obcích – k 1. 1. 2022, 2022)	48

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 ESI fondy v ČR (vlastní zpracování pomocí: Abeceda fondů EU 2014-2020, 2015)	21
Tabulka 2 Základní informace k Národním operačním programům v PO 2014-2020 (vlastní zpracování pomocí: Programy, ©2023).....	21
Tabulka 3 Souhrn OP VVV (vlastní zpracování pomocí: NoVVVinky, 2022)	25
Tabulka 4 Alokace na priority PO 2021-2027 v ČR (vlastní zpracování pomocí: Programové období 2021-2027, ©2023).....	28
Tabulka 5 Základní informace k národním programům v PO 2021-2027 (vlastní zpracování pomocí: Abeceda fondů EU 2021-2027, 2022)	28
Tabulka 6 Seznam veřejných vysokých škol (vlastní zpracování pomocí: PŘEHLED VYSOKÝCH ŠKOL V ČR © 2013–2023)	38
Tabulka 7 Alokace financí do OP VVV (vlastní zpracování pomocí: Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání, ©2017)	40
Tabulka 8 Celkové způsobilé výdaje z OP VVV (vlastní zpracování pomocí: Přehled podpořených projektů _bez šablon k 21. 9. 2022, 2022).....	41
Tabulka 9 Počet projektů podle prioritních os (vlastní zpracování pomocí: Přehled podpořených projektů _bez šablon k 21. 9. 2022, 2022).....	45
Tabulka 10 Počet projektů v PO1-3 (vlastní zpracování pomocí: Přehled podpořených projektů bez_šablon k 21. 9. 2022, 2022).....	46
Tabulka 11 Využití externích pracovníků (vlastní zpracování).....	55
Tabulka 12 Komplikace při podání žádostí (vlastní zpracování)	57
Tabulka 13 Zkušenost se zamítnutí žádosti o dotaci (vlastní zpracování)	58
Tabulka 14 Negativní zkušenosti respondentů (vlastní zpracování)	60
Tabulka 15 Zjištění plynoucí z rozhovorů (vlastní zpracování)	62

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Struktura rozhovoru

PŘÍLOHA P I: STRUKTURA ROZHOVORU

1. Jak dlouho se v oblasti řízení dotačních projektů pohybujete?
2. Jak vypadá Váš běžný postup u přípravy žádosti o dotaci?
 - a. *Na základě čeho si vybíráte, jaký projekt budete realizovat?*
 - b. *Reagujete na aktuální výzvy?*
 - c. *Kdo rozhoduje o tom, jakému projektu se budete věnovat?*
 - d. *Jak dlouho proces přípravy trvá?*
 - e. *Vycházíte ze strategického plánu univerzity?*
3. Komu běžně zadáváte projekt ke zpracování (internista/externista)?
 - a. *Pokud máte zkušenost s oběma možnostmi, která Vám více vyhovovala?*
4. Co je pro Vás nejsložitější na přípravě žádosti o dotaci?
 - a. *Byly Vám nějaké dotační žádosti zamítnuty? Pokud ano, tak v čem byl problém?*
 - b. *Zdá se Vám vypracování žádosti složité (mnoho byrokracie, nepřehlednost v informačním systému pro žadatele atd.)?*
5. Jaké máte dosavadní negativní zkušenosti za předchozí programová období?
6. Jaká jsou Vaše doporučení pro zlepšení procesu žádosti o dotace?
7. Jaké jsou Vaše vyhlídky pro aktuální programové období 2021–2027?
 - a. *Zdá se Vám nabídka podpory pro vysoké školy adekvátní?*